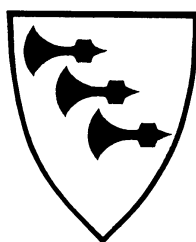

**Strategisk landbruksplan
for
Steigen kommune 2000 - 2004:**

Hovedmål:

**Opprettholde og utvikle
livskraftige lokalsamfunn i
Steigen kommune gjennom en
bærekraftig utnyttelse av
landbrukets ressurser.**

INNHOOLD

FORORD	3
I. BESKRIVENDE DEL – LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN	4
1. JORDBRUK	4
2. SKOGBRUK	9
3. UTMARKSNÆRINGER	12
4. OPPSUMMERING – UTFORDRINGENE	13
II. TILTAKSDEL – LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN	14
1. OVERSIKT OVER DELMÅL OG STRATEGIER	15
2. DELMÅL 1. TRADISJONELT JORDBRUK	16
STRATEGI 1 - TILTAK 1 – 7	17
STRATEGI 2 - TILTAK 8 - 13	20
STRATEGI 3 - TILTAK 14 – 15	24
STRATEGI 4 - TILTAK 16 – 18	25
STRATEGI 5 - TILTAK 19 - 20	26
STRATEGI 6 - TILTAK 21 - 22	27
STRATEGI 7 - TILTAK 23 - 26	28
STRATEGI 8 - TILTAK 27 - 30	31
3. DELMÅL 2. SKOGBRUK	34
STRATEGI 1 - TILTAK 31 - 34	34
STRATEGI 2 - TILTAK 35 - 36	36
STRATEGI 3 - TILTAK 37 - 38	37
4. DELMÅL 3. TILLEGGSNÆRINGER	39
STRATEGI 1 - TILTAK 39 - 41	40
STRATEGI 2 - TILTAK 42 - 46	41
STRATEGI 3 - TILTAK 47	44
STRATEGI 4 - TILTAK 48	45
STRATEGI 5 - TILTAK 49	46
STRATEGI 6 - TILTAK 50	46
5. DELMÅL 4. BYGDEKULTUR/BOMILJØ	47
STRATEGI 1 - TILTAK 51 - 52	47
STRATEGI 2 - TILTAK 53 - 54	48
STRATEGI 3 - TILTAK 55 - 56	49

FORORD

Arbeidet med en landbruksplan for Steigen kommune startet tidlig i 1998. I løpet av disse to årene har det vært holdt flere større folkemøter, og det er alt i alt mange som har vært med å diskutere en del av problemstillingene som har vært reist. Vi som har arbeidet med planen har opplevd disse møtene som svært nyttige og det har vært mange interessante diskusjoner. Vi takker for alle innspill, og håper at diskusjonene ikke stilner av selv om landbruksplanen blir vedtatt. Vi har behov for en kontinuerlig debatt om utviklinga av landbruksnæringa i Steigen!

Landbruksplanarbeidet har dessverre lidd under skiftende bemanning på landbrukskontoret, og dette er nok hovedårsaken til at det har tatt så lang tid å få planen ferdig. Etter årsskiftet har det imidlertid vært arbeidd ganske intensivt med planen. Vi legger fram et omfattende dokument, som også har vært ute til høring før det går til politisk behandling. Vi håper at det er mange som vil diskutere planforslaget i forbindelse med den politiske behandlinga i kommunen.

Ansvar for gjennomføring av planen ligger ikke på kommunen alene. Som det går fram av de ulike tiltakene, er det mange instanser og organisasjoner som har ansvar for gjennomføring av de enkelte delene av planen. Vi håper at vi gjennom landbruksplanen har kommet fram til ei samordning av innsatsen som gjøres på mange hold, til beste for landbruket og befolkninga i Steigen.

Leinesfjord 29. mai 2000

Gjermund Laxaa
Skogbrukssjef

Gjert-Are Valberg
Ringleder

Tordis Sofie L. Pedersen
Jordbrukssjef

LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN – JORDBRUK

Innledning

Primærnæringa er hovednæringa i Steigen, med 24 % av sysselsettinga i kommunen. Det er ca. 30.000 da. jordbruksareal i drift (dyrka jord og beite), et tall som har økt utover 90-tallet. De naturgitte forutsetningene ligger godt til rette, og på 70- og 80-tallet er det lagt ned svært store investeringer i bygningsmasse. I 90-årene har investeringstakten vært mindre. I denne perioden er det bygd mye gjødsellagere, mange med overbygg for ungdyr. På 90-tallet har det heller ikke vært den samme takten i generasjonsskiftene som det var på 80-tallet. Dette gjenspeiler seg direkte i gjennomsnittsalderen på brukerne, som nå er oppe i 46,9 år, mens den i 1990 var 43,3 år.

Utviklinga det siste tiåret

Det er store variasjoner i næringsliv og bosetting mellom de ulike delene av kommunen. I Tabell 1 er kommunen delt inn i 9 soner, etter gårdsnummer. Denne inndelinga er brukt i en del av statistikken, for å kunne analysere utviklinga litt grundigere enn bare kommunen under ett. Når det er oppgitt bruk i drift i hver sone, oppgir tallene antall søknader om produksjonstillegg i august 1999.

Som det går fram av tabell 2, er det en økning i jordbruksareal i drift på 90-tallet. Dette skyldes både nydyrking og at det oppgis mer beiteareal enn tidligere. Fra 1997 har det vært krav om at storfè som står på bås skal være ute minst 8 uker i sommerhalvåret. Selv om mange melkeprodusenter har drevet med beiting hele tida, medførte mosjonsparagrafen at en del beitemark ble tatt i bruk igjen. Mye beiteland har nok også vært i bruk uten at det tidligere har blitt oppgitt på søknadsskjemaene. Størst økning i areal i drift har det vært i sone 2,3 og 5.

Storfè

Melk er fortsatt hovedproduksjonen i jordbruket i Steigen. Ved inngangen til år 2000 var det 102 bruk med melkekyr. Dette tallet har holdt seg svært stabilt over flere år, men i løpet av siste høst og vinter er det lagt ned 11 melkeproduksjonsbruk (de fleste av disse inngår i tallet på 102). Ti av disse har solgt kvotene. Dette er på alle måter en stor reduksjon, og vi må anta at dette er et helt ekstraordinært år. De 11 brukene fordeler seg på sonene slik: Sone 1 ett bruk, sone 2 tre bruk, sone 3 to bruk, sone 5 fem bruk.

Strukturen i melkeproduksjonen er dominert av enheter med mellom 70 og 90 000 liter i kvote (se tabell). I dette intervallet finner vi halvparten av brukene. Tabellen nedenfor viser situasjonen før den siste salgsrunden.

Tabell . Struktur i melkeproduksjonen i Steigen

Kvotestørrelse	Under 50`	50`- 60`	60`- 70`	70`- 80`	80`- 90`	90`- 100`	over 100`
Antall bruk	11	11	14	27	24	7	7

Det har vært en stor økning i antall storfè utenom melkekyr på 90-tallet. Dette skyldes både at mange har bygd ut ungdyrplass oppå nye gjødsellager, og en viss etablering av

selvrekutterende kjøttproduksjon (ammekyr). Innenfor både melk og storfekjøtt er det stor overproduksjon, noe som gjør at prisene har gått mye ned. Økonomien oppleves som svært pressa i begge disse produksjonene.

Spesialiseringa på melk- og kjøttproduksjon oppleves som både en styrke og en svakhet. Styrken er et sterkt fagmiljø, med mange veldrevne bruk. Svakheten er at vi er sårbare for nedgang i pris og salgsvolum. En annen svakhet er vi har svært liten videreforedling av disse råvarene i kommunen.

Sau

Saueholdet i Steigen har hatt ei dramatisk utvikling på 90-tallet. Ved inngangen til tiåret var det vekst i næringa og flere nyetableringer førte til et stabilt, høyt sauetall på rundt 2100 dyr. Fra 1994 raste det nedover, både på Engeløya og fastlandet, til det vinteren 97/98 var ned i 1175 vinterføra sau. Nå har det tatt seg opp igjen til 1700 sist vinter. Økninga har kommet på Engeløya (sone 5) og noe i sone 3 og 7. I sone 1 og 2 (gamle Leiranger kommune) har det kun gått ned, fra 400 vfs i 1991 til 93 nå.

Rovdyrproblemet er fortsatt den største hindringa for ei positiv utvikling av saueholdet i Steigen. De store tapene og nedleggelsene innen næringa har gjort at fagmiljøet har blitt skadelidende. Dette vil nå saueavlslaget ta tak i. Det arbeides med planer for fellestiltak i beitene både på Engeløya og på fastlandet.

Gris

Det er et lite, men godt miljø i svineholdet. Alle fire produsentene holder til på Engeløya. På slutten av 90-tallet har samtlige gjennomført store investeringer i bygningsmassen for å tilpasse seg nye husdyrforskrifter. Dette gjelder hele landet. Det ser ut til at alle har lagt inn ei lita produksjonsøkning i forbindelse med investeringene, og det har resultert i en betydelig overproduksjon med tilhørende nedgang i prisene. I øyeblikket er det ei dramatisk utvikling i lønnsomheta i svineholdet, som hittil har vært god.

Potetproduksjonen

Det er lagt ned mye arbeid for å øke produksjonen av potet og grønnsaker i Steigen. Felleslageret for potet sto ferdig høsten 1993. Det har hele tiden vært problemer med å fylle lageret, både på grunn av dårlige avlingsår, potetsykdom og fordi flere av produsentene har falt fra. Dessuten er markedsadgangen blitt svært vanskelig etter omlegging av grossiststrukturen. Det er nå igjen en kjerne av fire større produsenter som ønsker å satse videre. Det er interesse for å satse videre, og det må arbeides både med å øke produksjonen til felleslageret og med å bedre markedsadgangen. Potet og grove grønnsaker bør være et potensiale for vekst i Steigen-jordbruket.

Tabell 1. Inndeling av områder i Steigen

Sone	Gnr.	Område	Kommentarer
1	1-19	Helnessund – Marhaug	<ul style="list-style-type: none"> • Jordbruksdrift i dag på Leines, Aspenes og Marhaug • Mye brakk jord, og mye dårlig arrondert jord • Jord ute av drift krever en del investeringer før den kan tas i bruk igjen • Jordgrunnlag for nyetablering på Hustoft/Brennvik og på Åsjord • 6 bruk i drift
2	20-31	Botn – Nordskott	<ul style="list-style-type: none"> • Jordbruksdrift i hele området, men lite inn mot Botn og på Nordskott • Stedvis stort potensiale for nydyrking • Gode jordbruksvilkår og lite brakkjord • Jordgrunnlag for nyetablering på Nordskott • 20 bruk i drift
3	32-53	Liland – Holkestad – Skjelvereid	<ul style="list-style-type: none"> • Få bruk i drift i Skotsfjord, men lite brakk jord • Begrensa muligheter for nydyrking • Godt jordbruksmiljø, stedvis gode vilkår • 33 bruk i drift
4	54-61	Holmvåg – Skranstad	<ul style="list-style-type: none"> • Godt jordbruksmiljø, og gode vilkår • Lite brakk jord, små dyrkingsmuligheter • 14 bruk i drift
5	62-93	Engeløya	<ul style="list-style-type: none"> • Gode naturgitte forhold • Sterkt fagmiljø i melkeproduksjon • Lite, men godt miljø for svinehold, økende sauehold • Ikke brakk jord, stor etterspørsel etter tilleggsjord • Små muligheter for nydyrking • 63 bruk i drift
6	94-95	Lundøya	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen fast bosetting, ingen bruk i drift • Store arealer ligger brakk • Potensiale som beite for sau og storfe
7	96-107	Laukvik – Alvenes	<ul style="list-style-type: none"> • Jordbruket har gått tilbake, både for melk og sau • en del brakkjord, muligheter for nydyrking • Jordgrunnlag for nyetableringer • Stort potensiale innen skogbruket • 13 bruk i drift
8	108-126	Nøtnes – Hjertøy – Brennsund	<ul style="list-style-type: none"> • Fraflyttede, veiløse grender • Mye brakk jord, delvis dårlig arrondert • Hjertøya i bruk som sauebeite • Ingen bruk i drift
9	127-134	Straumfjord – Forsan	<ul style="list-style-type: none"> • Liten bosetting, ikke husdyrhold • En del brakk jord, mest tilleggsjord • 1 bruk i drift

Kart over soneinndelingen i Steigen

Tabell 2. Utvikling av areal i drift og husdyrholdet i Steigen på 90-tallet

Gnr.		1-19	20-31	32-53	54-61	62-93	94-95	96-107	108-126	127-134	SUM
Område	År	Helnessund -Marhaug	Botn- Nordskott	Liland- Holkestad- Skjelvereid	Holmvåg- Skranstad	Engeløya	Lundøya	Laukvik- Alvenes	Nøtnes- Hjertøy- Brennsund	Straumfjord -Forsan	
Antall bruk	1991	5	22	32	17	65	0	15	1	2	158
	1999	6	20	33	14	63	0	13	0	1	150
Fulldyrka jord Dekar	1991	606	3226	4311	2312	9443	0	1663	83	76	21720
	1999	731	3927	4818	2197	10993	0	2018	0	36	24270
Overflatedyrka jord Dekar	1991	37	99	77	113	418	0	21	0	3	768
	1999	35	57	230	60	745	0	0	0	0	1127
Innmarksbeite Dekar	1991	8	431	299	289	1069	0	201	5	1	2303
	1999	65	865	529	614	1845	0	137	0	0	4055
Potet Dekar	1991	11	78	33	8	84	0	26	1	2	243
	1999	13	93	47	4	160	0	3	0	0	320
SUM	1991	662	3834	4720	2722	11014	0	1911	89	82	25034
	1999	821	4849	5577	2871	13483	0	2155	0	36	29792
ENDRING 1991-99		+ 159	+ 1015	+ 857	+ 149	+ 2469	0	+ 244	- 89	- 46	+ 4758
Vinterføra sau	1991	278	135	221	28	879	0	371	42	10	1964
	1999	55	38	295	20	952	0	340	0	32	1700
Melkekyr	1991	21	211	327	182	669	0	82	0	3	1495
	1999	20	206	322	152	581	0	58	0	0	1339
Annet storfe	1991	20	428	479	283	721	0	125	2	4	2062
	1999	32	466	549	278	1215	0	67	0	0	2607
Gris (alle)	1991	0	0	0	0	404	0	0	0	0	404
	1999	0	0	0	0	3374	0	0	0	0	3374
Høner	1991	0	50	25	0	605	0	0	0	0	1208
	1999	0	45	10	7	61	0	508	20	0	143

Kilde: Søknad om Produksjonstillegg 1991 og 1999

LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN - SKOGBRUK

Kort beskrivelse

Steigen kommune har et produktivt skogareal på ca 130.000 daa. En finner en del spredte forekomster av naturlig furuskog, men skogbildet domineres av lauvskog, hovedsakelig bjørk, og tilplantet gran. Forholdene ligger godt til rette for skogproduksjon i størstedelen av kommunen. Store områder med kalkrik berggrunn gir gunstige vekstbetingelser.

Skogområdene består vesentlig av liskråniger med sterkt vekslende hellingsgrad. Det er relativt stor variasjon i de klimatiske forholdene. Klimaet i de ytre områdene må betegnes som typisk kystklima, men en får en gradvis overgang mot mer innlandsklima i de indre områdene. Selv om forholdene for maskinell skogsdrift vanskeliggjøres av topografien, har en aktiv innsats på skogsveibygging gjort store skogarealer mer tilgjengelig.

Organisert skogplanting har lange tradisjoner i Steigen. Det aktive skogreisingsarbeidet har vært et særpreg for skogbruket i kommunen. I 1880 ble det første plantefeltet etablert på Lundøya, et furufelt på 3 daa. Arbeidet skjøt fart da skogreisingsplanene ble vedtatt i 1955. Fram til i dag er det tilplantet over 42000 daa, hovedsakelig gran. Erfaringene fra skogplantingene har i hovedsak vært svært gode. Registreringer fra flere forsøksfelt viser god vekst og kvalitetsutvikling. For furuplantingene har resultatene vært mer varierende. I hovedsak skyldes dette at plantematerialet ikke har vært godt nok tilpasset voksestedet.

Plantefeltene som ble etablert på første halvdel av 1900-tallet (fredsskogfeltene) begynner nå å bli hogstmodne og vil gi skogbruket nye utfordringer. Bedre ressursutnyttelse vil være en sentral arbeidsoppgave i tida som kommer.

Skogbruket i Steigen – Statistikk

Tabell 4. Oversikt over produktiv skog fordelt på treslag i dekar

Skogreist areal daa	42600	Naturskog daa	85000
• Vanlig gran	35500	• Lauvskog	75000
• Sitka/Lutsi	4000	• Furu	10000
• Furu	2000		
• Lerk	500		
• Andre	600		

Selv om lauvskog dominerer, er tilplantet gran et særpreg for kommunen. Det er noe usikkerhet knyttet til anslaget av naturskog på grunn av at noen områder av kommunen ikke er taksert. Det totale produktive skogarealet ligger på ca 120-130.000 daa.

Det økonomisk drivbare skogarealet er estimert til : 60.000 daa. Dette vil bla. ha sammenheng med utbygging av skogsveinettet.

Tabell 5. Nøkkeltall for skogbruket i Steigen

Produktiv skog – daa	130.000	Bonitetsfordeling - %	
- Barskog	55.000	- Høy (G20,G17)	19
- Lauvskog	75.000	- Middels (G14, G 11)	71
		- Lav (G 8, G 6)	10
Skogreisingsareal – plan daa	45.000		
- Tilplantet areal pr 1.1.2000	42.600	Hogstklassefordeling- %	
Stående m ³ -masse hkl 4 – 5(eldre skog)	200.000	- Hkl.I (Skog under fornying)	5
- Barskog - m ³	80.000	- Hkl II(Foryngelse Ungskog)	22
- Lauvskog - m ³	120.000	- Hkl III (Yngre prod. Skog)	13
Årlig tilvekst - m ³	18.500	- Hkl IV (Eldre prod. Skog)	27
- Barskog hkl 3 – 5	11.000	- Hkl V (Gammelskog)	35
- Lauvskog	7.500		
Skogsveier pr. 1.1.2000 (65 anlegg) –km	110		
Eiendomsforhold			
- Antall eiere	600		
- Eiendom over 25 daa. Prod. Skog	500		
- Gjen.snittseiendom –prod skog –da	100		

Tallene er basert på skogregistreringene i 1989 / 1990. Som det framgår av tabellen har kommunen store skogressurser. Når hovedtyngden av tilplantet gran blir hogstmoden i 2040-2060 vil en ha et årlig hogstpotensiale på 60 – 80.000 m³.

Aktiviteten i skogbruket

Tabell 6. Aktiviteten i skogbruket – Utviklingstrekk 1965- 1999

AKTIVITET	1966	1976	1986	1990	1993	1996	1999
Planting – 1000 planter	503	182	116	133	119	119	110
Rydding – daa.	344	669	1453	1127	1626	1444	1522
Avvirkning - m ³							
- bartre	100	150	400	500	600	700	700
- Lauv til industri	300	200	1500	500	500	500	100
- Ved til brensel	500	400	1500	3000	4000	4200	4700
- tynning - daa							91
Skogsveibygging – km	0,4	0,9	1,2	4,1	3,2	4,9	4,2

Planteaktiviteten har stabilisert seg de siste 15-årene. Kommunen er snart i mål med skogreisingsplanen (45 000 daa tilplantet), og en må regne med at planteaktiviteten vil avta i

årene som kommer. Det blir en viktig oppgave for skogoppsynet å påse at hogstfeltene blir forynget på forsvarlig måte.

Etter at kommunen fikk etablert to faste skogsarbeiderstillinger er en kommet bra i rute med hensyn på rydding og etterarbeid av plantefeltene. Behovet for rydding er beregnet til ca 1500 da /år.

Tynningsbehovet vil øke . De siste tre årene er det tynnet ca 100 da/år. Det meste er levert som råvedstenger til Lofoten. Økt tynningsaktivitet er i stor grad avhengig av at det sikres leveranse på tynningsvirket til en pris som kan bære kostnadene. Dette vil innebære en kritisk vurdering av tynningsfeltene mhp virkestilstand, tetthet og driftsforhold.

Tabell 7. Avvirkningsprognose 2000 – 2050

ÅR	AVVIRKNINGS POTENSIALE – GRAN m ³
2000	5000
2005	5000
2010	15000
2020	15000
2030	20000
2040	50000
2050	80000

Prognosen er basert på prod.tabeller for middels bonitet og forutsetter en hogstmodenhetsalder på 80 år. Tynningshogst er lagt inn i tallene. Som en ser av tabellen øker avvirkningspotensialet kraftig når arealene som er tilplantet etter skogreisingsplanen (fra 50 – tallet) blir hogstmodne. Toppen nås i 2050-2060 (ca. 80.000m³). I praksis vil avvirkningskvantumet jevne seg ut over tid, og realistisk sett vil det ikke bli så høyt som prognosen. Uansett er dette en god illustrasjon på det enorme potensialet som ligger i skogressursene etter hvert som granskogen blir hogstmoden. . Det er derfor en hovedutfordring at en er best mulig forberedt på dette. Målet må være størst mulig lokal foredling.

Skogbruk og miljø

Når vi driver skogbruk må vi tenke flere generasjoner fremover. Det vi foretar oss i dag vil ha konsekvenser for våre etterkommere. Derfor er det viktig å ha som utgangspunkt for all skogbehandling at skogen også er levested for planter og dyr og viktig som rekreasjonsområde for folk som driver friluftsliv, jakt og fiske. Det er en målsetting for skogbehandlingen at en skal bevare det biologiske mangfoldet. Dette gjør at det stilles krav til økologisk forståelse hos dem som forvalter skogarealene og de som utfører det praktiske skogbruket.

LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN - UTMARKSNÆRINGER

Det ligger et stort potensiale i bedre utnyttelse av utmarksarealene i kommunen. Vi har stor variasjon i landskapsbildet. En spennende kystlinje med skjærgård ,fjorder og høye fjell, en mengde fiskerike ferskvann, og flere vassdrag med anadrom fisk. Den store variasjonen i opplevelsesmuligheter burde kunne utnyttes mye bedre i næringssammenheng. Det bør kunne utvikles mange spennende ”produktpakker”.

I dag er jakt og fiske de viktigste utmarksnæringene. De fleste områdene i Steigen er organisert i grunneier/utmarkslag. Dette har gjort at tilgangen på jakt-og fiskemuligheter er god. Erfaringene til nå tilsier at koordineringen og informasjonen om kortsalget er for dårlig og at potensialet som ligger jakt – og fiske ikke utnyttes godt nok. I mange sammenhenger vil det være naturlig med samarbeid med andre. Derfor må arbeidet i grunneierlagene utvikles videre. Andre samarbeidsformer kan også være aktuelle.

For å sette fiskeressursene på dagsorden ble det i 1999 utarbeidet en tiltaksplan for innlandsfisk for Steigen. I denne sammenhengen vises det til denne. Omfanget av elgjakt øker raskt. Det ble tildelt 32 fellingstillatelser i 1999 mot 16 i 1990. Alt tyder på denne utviklingen fortsetter. Etter hvert vil det bli aktuelt med større andel av utleiejakt, som har et stort inntekspotensiale.

Reiseliv/ turisme

Reiseliv og turisme har fortsatt store utviklingsmuligheter i kommunen. Dette vil kreve fortsatt innsats for å videreutvikle eksisterende og tilrettelegge for etablering av nye turistanlegg og attraksjoner. I den sammenheng er det naturlig at det settes fokus på lokale ressurser og særtrekk. Det bør derfor ligge godt til rette for et bedre samarbeid mellom landbruket og reiselivsnæringen i Steigen. Her ligger det mange muligheter.

LANDBRUKSPLAN FOR STEIGEN

-UTFORDRINGER

I arbeidet med landbruksplanen har det gjennom flere møter vært diskutert hvilke utfordringer landbruket i Steigen står overfor, og hvordan man skal møte disse. Ei svært viktig utfordring er å sikre rekruttering til næringa, slik at man kan opprettholde drifta på flest mulig av de brukene som er i drift i dag, og gjerne få flere til.

Rekruttering

I denne sammenheng er det tenkt på både arbeid for å få ungdommen interessert i landbruket, og arbeid for å gjøre gårdsbrukene tilgjengelig for nye brukere som er interessert i å overta. Planen skisserer en del tiltak på rekrutteringssida, og disse bør prioriteres høyt.

Det er tidligere oppnådd gode resultater når kommunen i noen tilfeller har gått aktivt inn og bistått selgere med avertering av ledige bruk, og kontakt med potensielle kjøpere. Dette bør være en prioritert oppgave. Videre må det arbeides med å registrere "ledige" gårdsbruk i vid forstand, slik at landbrukskontoret kan drive mer aktivt med formidling av kontakt mellom selgere og potensielle kjøpere. Det er ofte et problem at kommunen kommer alt for seint inn i slike saker, og da kan mange muligheter allerede være utelukket.

Overproduksjon

Det er avgjørende for økonomien i næringa at overproduksjonen kan bringes under kontroll. En kan derfor se for seg en konflikt mellom på den ene siden å sikre økonomien til de som driver med melk- og kjøttproduksjon og på den andre siden å stimulere til at flest mulig bruk opprettholder drifta. Strategien i så måte for Steigen kommune er å arbeide for at minst mulig av reduksjonen kommer i vår kommune. Vi har svært få alternative sysselsettingsmuligheter, landbruksnæringa er ei hovednæring, og vi har gode naturgitte forutsetninger for jordbruksproduksjon. For øvrig har Steigen allerede det siste året tatt betydelig mer enn sin del av reduksjonen innen melkeproduksjonen, med 10 solgte kvoter. Den valgte strategien har også en sammenheng med behovet for å sikre fagmiljøet innen storfèholdet

Bruksstruktur

Om bruksstruktur sier jordlovens formålsparagraf: "Arealressursane bør disponerast på ein måte som gir ein tenleg, variert bruksstruktur ut frå samfunnsutviklinga i området og med hovedvekt på omsynet til busetjing, arbeid og driftsmessig gode løysingar". Når alle hensyn skal tas, er det umulig å vedta noen mer konkret formulering enn dette. En vil komme tilbake til utarbeiding av en lokal arealpolitikk høsten 2000. Noen grunnprinsipp kan imidlertid settes opp allerede nå:

- Alle enheter har betydning for bosettinga. I den sammenheng har det stor betydning å rekruttere nye generasjoner også til småbrukene.
- Hele kommunen kan ikke behandles likt når det gjelder avveining mellom salg som egen enhet kontra det å skaffe tilleggsjord til etablerte enheter (strukturrasjonalisering). Etterspørselen etter tilleggsjord varierer sterkt mellom de ulike sonene.
- Arealgrunnlaget for etablerte enheter må ikke svekkes. En må ikke gjennom fradelinger bidra til å opprette mindre landbrukseiendommer som ikke kan drives rasjonelt. Dette gjelder både for inn- og utmark.

- For bruk som har et brukbart driftsapparat og er i drift i dag, bør en primært bidra til at disse kan opprettholdes som egen enhet. Dersom kommunen skal kunne gjøre noe fra eller til her, er det ei forutsetning at en kommer tidlig inn i prosessen.

Fagmiljø og samarbeid

Et godt fagmiljø innen landbruket er et svært viktig fortrinn som Steigen kommune har sammenligna med mange nabokommuner. Dette har stor betydning for trivselen og faglig utvikling hos dem som er i næringa, og ikke minst er det viktig for rekruttering. Det er mye lettere å se det likt å overta en gård i et område der landbruksnæringa står sterkt og en får en del kollegaer, enn i et område der en må belage seg på å drive alene. Fagmiljøet og fellesskapet kan også være grunnlag for å utvikle samarbeidsløsninger. Det er flere fordeler en kan oppnå gjennom økt, formalisert samarbeid, spesielt med mange mindre driftsenheter som vi har i Steigen. Samarbeid kan bli en viktig måte å oppnå reduksjoner i kostnadene på, og det kan gi bedre regulert fritid og sikkerhet ved sykdom. Med en mulighet for en bedre og mer familievennlig arbeidssituasjon, kan det være større sjanser for at neste generasjon ønsker å overta bruket.

Bærekraftig utvikling

Landbruksnæringa baserer seg på utnytting av naturressurser i biologiske prosesser. Det er ei forutsetning for å kunne drive lønnsomt i næringa på lang sikt at drifta legges opp slik at ikke naturgrunlaget forringes, eller at jordbruksdrifta virker negativt inn på det ytre miljøet i vid forstand utenfor næringa. Dette betyr blant annet ei forsvarlig jordarbeiding for å forhindre erosjon, ei fornuftig gjødselhandtering, mest mulig bruk av lokale ressurser og nødvendig hensyntagen til dyreetiske prinsipper.

Landbruksdrifta har stor innvirkning på kulturlandskapet, både i inn- og utmark. Dette er et hensyn som det er viktig at næringsutøverne er seg bevisst. En god skjøtsel av kulturlandskapet kan også gjøres til ei inntektskilde i landbruket, både direkte og indirekte.

På bakgrunn av beskrivelsen av situasjonen i jord- og skogbruket i Steigen, og gjennomgang av de utfordringer landbruksnæringa står overfor, er en kommet fram til følgende formulering av hovedmål landbruksplanen:

Opprettholde og utvikle livskraftige lokalsamfunn i Steigen gjennom en bærekraftig utnyttelse av landbrukets ressurser.

TILTAKSDEL

Delmål, strategier og tiltak

Under det overordna hovedmålet er en kommet fram til fire delmål, med tilhørende strategier for hvordan disse målene kan oppfylles. Til hver strategi hører det ett eller flere tiltak.

Tiltakene er forsøkt beskrevet etter en felles mal, der en går konkret inn på hva som skal gjøres, hvem som har ansvaret, når de ulike fasene skal gjennomføres, hva dette vil koste og hvordan det skal finansieres. Det er ikke alle tiltakene som passer fullt og helt inn i den felles malen, men den fungerer godt for å tvinge fram ei konkretisering av hvert enkelt tiltak.

Prioritering

Etter høringsrunden er det gjort ei prioritering at de ulike tiltakene. Arbeidsgruppa har sortert tiltakene i tre nivå for prioritering.

Nedenfor er gjengitt hva kodene 1,2 og 3 står for:

Prioritet 1: Svært viktig tiltak, arbeidet starter i år 2000.

Prioritet 2: Viktig tiltak, bør gjennomføres i planperioden.

Prioritet 3: Tiltak som kan gjennomføres dersom tid og ressurser tillater det.
Vurderes eventuelt på nytt i forbindelse med rullering av planen.

Delmål 1 Opprettholde melk- og kjøttproduksjonen og øke produksjonen av grønt i Steigen

Strategi 1	Sikre rekruttering
Strategi 2	Kompetanseheving innen bedriftsledelse
Strategi 3	Stimulere til økt samarbeid i landbruket
Strategi 4	Ta vare på og videreutvikle fagmiljøet i Steigenlandbruket
Strategi 5	Utvide arealet med potet og grønnsaker
Strategi 6	Legge til rette for økologisk landbruksproduksjon
Strategi 7	Sikre det aktive landbruket tilgang på areal
Strategi 8	Få opp igjen saueholdet

Delmål 2 Ressursutnyttelsen i skogbruket skal styrkes og videreutvikles

Strategi 1	Øke avvirkingsaktiviteten
Strategi 2	Utarbeide hovedplan for skogsveier
Strategi 3	Bedre lokal foredling
Strategi 4	Gårdsskogen – en ressurs

Delmål 3 Tilleggsnæringer /nisjeproduksjon knyttet til landbrukseiendommer skal utvikles og styrkes

Strategi 1	Økt bærproduksjon
Strategi 2	Etablering og oppfølging av ulike nisjeproduksjoner
Strategi 3	Etablere "grønn omsorg" i kommunen
Strategi 4	Øke omfanget av gårdsturisme
Strategi 5	Bedre koordinering av jakt/fiskekortsalg
Strategi 6	Øke lokal produksjon av juletre og pyntegrønt

Delmål 4 Bygdekultur og bomiljø i Steigen skal aktiviseres og synliggjøres

Strategi 1	Økt trivsel for befolkningen som ikke er tilknyttet landbruket
Strategi 2	Opprettelse av gårdsutsalg og torgtjeneste
Strategi 3	Steigens feriehusbefolkning – en ressurs?

Delmål 1 Opprettholde melk-og kjøttproduksjonen og øke produksjonen av grønt i Steigen

Strategi 1 Sikre rekruttering

Prioritet

1	Tiltak 1	Etablere grunnkurs naturbruk
1	Tiltak 2	Utvide omfanget av Barnehage/Skole - Landbruk -prosjektet
2	Tiltak 3	Utvida og mer målretta bruk av praktikantordninga
1	Tiltak 4	Kommunalt fond for etablering
1	Tiltak 5	Avløserkurs som valgfag i ungdomsskolen
1	Tiltak 6	Utviklingsprosjekt for Nord-Salten Avløyserlag
2	Tiltak 7	Registrering og formidling av ledige gårdsbruk

Strategi 2 Kompetanseheving innen bedriftsledelse

Prioritet

1	Tiltak 8	Økonomikurs
2	Tiltak 9	Bedre markedsføring av ulike virkemiddelordninger
1	Tiltak 10	Utvikle "startpakke" for nyetablerere
2	Tiltak 11	Utredde rådgivningsforum for "kriserammede bruk"
2	Tiltak 12	Etablering av landbrukshelsa i Steigen
2	Tiltak 13	Kompetanseutvikling

Strategi 3 Stimulere til økt samarbeid i landbruket

Prioritet

2	Tiltak 14	Utvikle maskinsamarbeid i landbruket
2	Tiltak 15	Stimulere til samdrift i melkeproduksjonen

Strategi 4 Ta vare på og videreutvikle fagmiljøet i Steigenlandbruket

Prioritet

1	Tiltak 16	Sikre videre drift av Nord-Salten Forsøksring
2	Tiltak 17	Bondecafè/diskusjonskvelder/landbruksforum
1	Tiltak 18	Gi ut to nummer av "Landbrukskontakten" i året

Strategi 5 Utvide arealet med potet og grønnsaker

Prioritet

1	Tiltak 19	Prosjekt "Økt produksjon og sikker omsetning av potet"
2	Tiltak 20	Maskinsamarbeid på grøntsektoren

Strategi 6 Legge til rette for økologisk landbruksproduksjon

Prioritet

2	Tiltak 21	Fagdager/kurs
3	Tiltak 22	Demonstrasjonsfelt/Avlingsregistreringer

Strategi 7 Sikre det aktive landbruket tilgang på areal

Prioritet

1	Tiltak 23	Stimulere til økt grøfting
1	Tiltak 24	Utarbeide en lokal politikk for arealforvaltning
3	Tiltak 25	Produksjon på ledige arealer i Nordfold, Lakså og Alvenes
2	Tiltak 26	Systematisk oppfølging av bo- og driveplikt

Strategi 8 Få opp igjen saueholdet

Prioritet

1	Tiltak 27	Arbeide aktivt i rovdysaka
1	Tiltak 28	Tilrettelegging av fellesbeiter
3	Tiltak 29	Ta i bruk brakk jord til beite ved tidlig nedsanking
2	Tiltak 30	Fagkurs i sauehold

Tiltak nr. 1	Grunnkurs naturbruk etableres
BAKGRUNN	Grunnkurs i landbruk ble nedlagt i Steigen i 1986. For å sikre rekruttering har det fra næringshold vært arbeidet med å få oppstart av et nytt kurs under et videregående skoleverk. Saksbehandler hos fylkesskolesjefen anbefalte høsten 1999 tiltaket opprettet, men politikerne i fylkestinget forkastet denne innstilling (Fylkestinget 135/99). Fra Steigens side bør det arbeides aktivt for å få kurset opprettet ved første anledning.
FORMÅL	Gi tilbud om opplæring innen primærnæringene landbruk, fiske og oppdrett til ungdom som går ut av ungdomstrinnet. På sikt vil yrkesutdanning gi en bedre rekruttering til næringene.
INNHold	Fase 1: Reetablere en arbeidsgruppe Fase 2: Følge opp tidligere utført arbeid Fase 3: Påvirke fylkespolitikere i forkant av vedtak
ANSVAR	Fase 1: Bondelagene og Hamarøy videregående skole Fase 2: Politiske miljøer lokalt Fase 3: Politikere og andre samfunnsaktører
KOSTNAD	4000,-
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000- 2001 Fase 3: 2000- 2001

Tiltak nr. 2	Utvide omfanget av skole/landbruk-prosjektet
BAKGRUNN	Nordland Bondelag og Nordland Skogeierlag arbeider med et rekrutteringsprosjekt, som bl.a. går på å ta i bruk skole/landbruk-opplegget som har vært brukt ved Bogen skole på flest mulig skoler i Nordland. I Steigen er dette opplegget tatt i bruk på noen av skolene og barnehagene, men ikke alle. Både for rekruttering til næringa og som et langsiktig arbeid for å øke befolkningas kjennskap til og forståelse for landbruket, bør det arbeides med å få i gang samarbeid mellom skolene og næringa på flest mulig skoler og barnehager. Det er likevel klart at det ikke passer for alle skolene å satse like mye på landbruksnæringa. Noen skoler har bygd opp et omfattende samarbeid med andre næringer.
FORMÅL	Øke ungenes kjennskap til landbruk i deres egen kommune, både for å skape forståelse for næringa og med tanke på rekruttering på lang sikt.
INNHold	Fase 1: Gjennomgang av det samarbeidet bondelagene har med hver enkelt skole/barnehage Fase 2: Finne ut om det er aktuelt å ta initiativ til økt samarbeid med noen skoler/barnehager Fase 3: Iverksette skole/landbruk-prosjekt på evt. Interesserte skoler/barnehager

ANSVAR	Bondelagene og skogeierlaget
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000

Tiltak nr. 3	Utvida og mer målretta bruk av praktikantordninga
BAKGRUNN	Praktikantordninga i landbruket har eksistert i flere år, og det har vært 1-2 praktikanter i Steigen hvert år. Det kunne imidlertid vært større effekt av tiltaket med ei mer aktiv markedsføring og formidling av praktikanter. Det er også viktig å unngå at ordninga ikke blir brukt bare for å skaffe seg en "billig avløyser". Det vil ikke gi praktikanten en god praksis.
FORMÅL	Skaffe flere interesserte ungdommer praksis og opplæring i landbruket, og kanskje et "annerledes" år som et avbrekk mellom skoleårene.
INNHold	Informere bedre om ordninga gjennom Landbrukskontakten og på møter der bønder er samla.
ANSVAR	Landbrukskontoret
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	2000

Tiltak nr. 4	Kommunalt fond for etablering i landbruket
BAKGRUNN	Behovet for å ha noe å tilby etablerere (tradisjonelt landbruk) er noe næringa har kjent på lenge. Bondelagene og lokale politikere har flere ganger tatt opp dette temaet. Det er svært stort behov for kapital når man skal etablere seg med gårdsdrift, enten man overtar etter foreldrene eller man kjøper et gårdsbruk på fritt salg. Samtidig er det kommunale næringsfondet utelukket for tradisjonelt landbruk, på grunn av statlig regelverk.
FORMÅL	Opprette et fond der nyetablerte brukere kan søke tilskudd og evt. lån.
INNHold	Fase 1: Få avsatt penger på det kommunale budsjettet Fase 2: Utarbeide regelverk for bruk av midlene Fase 3: Utlyse, behandle søknader og fordele midler(årlig)
ANSVAR	Fase 1: Bondelagene må arbeide i forhold til kommunepolitikere Fase 2: Plan- og ressursutvalget og landbrukskontoret Fase 3: Landbrukskontoret, plan- og ressursutvalget
KOSTNAD	Forslag om årlig avsetning på 150.000 kr.
FINANSIERING	Kommunale midler
GJENNOMFØRING	Fase 1: Det bør tas opp i rammedebatten i kommunestyret i juni 2000 og følges opp i budsjettarbeidet hele høsten 2000 Fase 2: Jan/feb. 2001 Fase 3: Vår 2001, og deretter årlig

Tiltak nr. 5		Avløyserkurs som valgfag i ungdomsskolen
BAKGRUNN	Det er et stort, udekket behov for freelance-avløsere i landbruket i Steigen. Nødvendig opplæring for å ta avløseroppdrag vil hjelpe på denne situasjonen, ved at ungdom kan ta strøjobber i helger og ferier. For ungdommene vil dette kurset åpne ei inntektsmulighet.	
FORMÅL	Gi interesserte ungdommer tilstrekkelig grunnopplæring til at de kan gå inn å ta helgeavløysing og evt. sommerjobb på gårdsbruk i Steigen. Gjennom et samarbeid med avløserlaget kan dette gi bøndene økt tilgang på avløysere.	
INNHold	Fase 1: Utarbeide det faglige opplegget Fase 2: Gjennomføre valgfaget Fase 3: Formidling av avløseroppdrag	
ANSVAR	Fase 1: Steigen sentralskole, faglagene, produsenttjenesten Fase 2: Steigen sentralskole Fase 3: Nord-Salten avløserlag	
KOSTNAD	5000 kr. pr. år	
FINANSIERING	Skoleverket	
GJENNOMFØRING	Fase 1: høst 2000 Fase 2: skoleåret 2000/2001	

Tiltak nr. 6		Utviklingsprosjekt for Nord-Salten Avløserlag
BAKGRUNN	Fra Midt-Steigen Bondelag i samarbeid med avløserlaget er det tatt initiativ til dette prosjektet. En ser behovet for modernisering av hele bedriften, med tanke på bedre utnytting av de mulighetene som ligger i systemet.	
FORMÅL	Et bedre tilbud til brukerne, en bedre arbeidsplass for de ansatte.	
INNHold	- modernisering av hele bedriften - opplæring av alle avløysere, administrasjonen og styret.	
ANSVAR	Avløserlaget	
KOSTNAD	25.000 kr. pr. år i to år	
FINANSIERING	Avløserlaget, evt. med tilskudd fra andre instanser	
GJENNOMFØRING	Oppstart høsten 2000	

Tiltak nr. 7	Registrering og formidling ledige gårdsbruk
BAKGRUNN	<p>Landbrukskontoret får fra tid til annen henvendelser fra folk som vil flytte til kommunen, kjøpe gårdsbruk og drive dette. Vi kan sjelden hjelpe dem, da vi ikke har noen oversikt over bruk som er til salgs. Samtidig vet vi at det ligger mange "ledige" gårdsbruk rundt om i Steigen. Det er nå også opprettet et "treffsted" på internett der ledige gårdsbruk og interesserte kjøpere kan registreres. Nøkkelen for å komme med her er at kommunen skaffer fram opplysninger om ledige bruk.</p> <p>Det kan også være aktuelt å kontakte brukere som man antar står foran et generasjonsskifte eller nedleggelse, for å komme i dialog på et så tidlig stadium at det fortsatt er mulig å gjøre noe.</p>
FORMÅL	Kobling av ledige bruk og interesserte kjøpere, med tanke på økt bosetting og landbruksdrift i Steigen.
INNHOLD	<p>Fase 1: Skaffe oversikt over ledige bruk</p> <p>Fase 2: kontakte eierne av disse brukene med tanke på forpaktning eller Salg</p> <p>Fase 3: Markedsføre disse brukene på ulike vis.</p>
ANSVAR	<p>Fase 1: Landbrukskontoret</p> <p>Fase 2: Utbyggingsavdelinga, evt. ved innleid hjelp</p>
KOSTNAD	<p>Fase 2: 15.000 kr.</p> <p>Fase 3: 15.000 kr., kan evt. tjenes inn hvis det blir salg.</p>
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	<p>Fase 1: 2000</p> <p>Fase 2:</p> <p>Fase 3:</p>

Tiltak nr. 8	Økonomikurs
BAKGRUNN	<p>Økonomien på mange bruk kan forbedres om brukeren får oppdatert sine økonomikunnskaper. Flere kurs i økonomi har vært gjennomført, men en aner at det ikke er de som har hatt mest utbytte av slike kurs som har deltatt. At de "beste" perfektionerer seg er vel og bra, men det er også viktig at de som trenger mest til oppdatering engasjerer seg med å delta.</p> <p>Man kan tenke seg at kurskostnadene har vært en skranke for påmelding, slik at en subsidiering av kurskontingent kan være en vei å gå.</p>
FORMÅL	<p>Gi brukere som ikke tidligere har deltatt på økonomikurs tilbud om slik skolering.</p> <p>Hensikten med kursene er å få en generell oppdatering av økonomikunnskaper med sikte på å forbedre det økonomiske resultat på hvert enkelt bruk.</p>
INNHold	<p>Fase 1: Utarbeide kursopplegg (evnt. benytte tilbud som alt finnes).</p> <p>Fase 2: Søke om EDL-midler til gjennomføring</p> <p>Fase 3: Gjennomføre slike kurs etter behov.</p>
ANSVAR	Fase 1 - 3 : Forsøksring i samarbeid med lokal bank
KOSTNAD	kr. 30.000.- pr. kurs
FINANSIERING	EDL-midler kr. 15.000.- Næringsfond: kr. 15.000.- (egenandel 15 deltagere à kr. 1.000.-).
GJENNOMFØRING	<p>Fase 1: 2000</p> <p>Fase 2: 2000</p> <p>Fase 3: 2000 og etter behov</p>

Tiltak nr. 9	Bedre markedsføring av ulike virkemiddelordninger
BAKGRUNN	<p>Det finnes en vrimmel av ulike tilskudd gårdbrukerne kan søke på. Noen er svært godt informert om dette, andre ikke. Det viser seg at selv om det sendes ut informasjon om for eksempel produksjonstilskudd, avløyserordning m.m., og selv om søknadsfrister avrettes, dukker det stadig opp muligheter som folk ikke har vært klar over. Særlig virker det som BU-virkemidlene er dårlig kjent blant folk. Det vil ikke bli satsa på flere brosjyrer som sendes ut, da vi opplever at denne formen for markedsføring allerede er utnyttet.</p>
FORMÅL	Gjøre de ulike virkemidlene tilgjengelig for alle potensielle søkere, og dermed hente mer av midlene til vår kommune.
INNHold	<p>-Stille opp på møter i faglagene og evt. andre sammenhenger (bondecafé) og informere om BU-ordninger, evt. STILK, evt. tilskudd til skogskjøtsel</p> <p>-Oppsøkende virksomhet, for eksempel i forhold til STILK i enkelte</p>

	utvalgte deler av kommunen
ANSVAR	Landbrukskontoret, jord og skog
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000
Tiltak nr. 10	Utvikle "Startpakke" for nyetablerere
BAKGRUNN	Nyetablerte bønder møter en jungel av regelverk, offentlige instanser og tilskuddsordninger som de må forholde seg til. Mange får vite om muligheter og begrensinger som ulike regelver gir litt i seineste laget. En "pakkeløsning" for informasjon til nyetablerte kan spare dem for ergrelser og bortkasta tid, og vise vei til økte inntektsmuligheter eller sparte kostnader.
FORMÅL	Nyetablerte bønder skal bedre kunne innrette seg i forhold til regelverk som finnes, og lettere nyttiggjøre seg de ulike tilskuddsordninger og veiledningstilbud som finnes.
INNHold	Fase 1:-Utarbeide et hefte som kopieres og deles ut til nyetablerere -Utarbeide et lokaltilpasset kursopplegg Fase 2:-Søke EDL-midler til gjennomføring Fase 3:-Arrangere kurset hvert tredje år, om høsten
ANSVAR	Landbrukskontor og forsøksring Samarbeidspartnere: regnskapskontor, produsenttjeneste,bank, forsikring, trygdekontor, eventuelt faglagene
KOSTNAD	Kurs: Ca. 15.000 kr. Pr. kurs
FINANSIERING	EDL-midler, egenandel fra de ulike bidragsyterne på kurset
GJENNOMFØRING	Fase 1: høst 2000-02-21 Fase 2: høst 2000 Fase 3: høst 2001 og 2004

Tiltak nr. 11	Utrede rådgivningsforum for "kriserammede" bruk
BAKGRUNN	<p>Bondeyrket er blitt et ensomt yrke. Overproduksjon og press på produktprisene har medført en betydelig skjerpelse av økonomien på gårdsbrukene innen alle driftsgreiner.</p> <p>Selvordshyppigheten er høyere for bønder enn for andre yrkesgrupper, og hovedårsaken er økonomiske problem.</p> <p>Problem med drifta kan være årsak til at enkelte bruk kommer i et økonomisk uføre (eks. lav ytelse, dårlig avling, drektighetsproblem i melkeproduksjonen, rovdyr tap etc.).</p> <p>Alkoholmisbruk er også i flere tilfeller utløsende faktor for kriser.</p> <p>Å ta opp slike saker er ofte tabubelagt og taushetsplikt hindrer at riktig instans blir klar over gryende problem og kan komme inn med tiltak i tide.</p> <p>Landbrukskontoret har ofte havnet som konflikt- og problemløser ved akutte problem, uten å ha den nødvendige ekspertise tilgjengelig. I tillegg er en inne på et så seint stadium at en kommer til kort av den grunn.</p> <p>Flere dyrelidelser den siste tida har satt fokus på den menneskelige tragedie som kan ligge bak slike hendelser.</p> <p>Man ser derfor behov for å organisere et tverrfaglig forum som kan gå inn og forebygge og til direkte bistand under kriser innen landbruket. Dette er et kompleks sakfelt som trenger nøye utredning og dialog med næringen.</p>
FORMÅL	<p>Å få etablert et forum for "kriserammede" bruk til forebyggende og akutt hjelp ved kriser innen landbruksnæringa.</p> <p>Et slikt forum bør prøves ut i vår kommune, slik at andre områder kan høste av erfaringene en gjør seg her.</p>
INNHOLD	<p>Fase 1: Opprette en forprosjektgruppe som søker eksterne midler</p> <p>Fase 2: Utrede og søke nødvendig faglig bistand og finansiering</p> <p>Fase 3: Iverksette og gjennomføre prosjektet</p>
ANSVAR	<p>Fase 1: Bondelag i samarbeid med landbrukskontoret</p> <p>Fase 2: Tverrfaglig prosjektgruppe (helsepersonell, bank, landbruk, Dyrevernsmnd, produsenttjeneste)</p>
KOSTNAD	kr. 40.000.- til forprosjekt
FINANSIERING	BU kr. 40.000.- til forprosjekt/BU/kommune 70/30 % prosjektfinans.
GJENNOMFØRING	<p>Fase 1: 2000</p> <p>Fase 2: 2000-2003</p>

Tiltak nr. 12	Eablering av "Landbrukshelsa" i Steigen
----------------------	--

Bakgrunn	Landbrukshelsa er å anse som ei bedrifthelsetjeneste for bønder. Det er en organisaasjon der man tegner medlemskap. Bøndene i Steigen har ikke tilgang på Landbrukshelsas tjenester, fordi det ikke er etablert avdeling her. Midt-Steigen Bondelag har tatt initiativ til dette tiltaket.
FORMÅL	Få etablert landbrukshelsa i Steigen.
INNHold	Markedsføring av organisasjonen og dens tilbud Verving av medlemmer
ANSVAR	Midt-Steigen Bondelag
KOSTNAD	?
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	2000/2001

Tiltak nr. 13	Kompetanseutvikling
----------------------	----------------------------

BAKGRUNN	Ses i sammenheng med tiltak 46 Videreforedling. Ny kunnskap blir ei forutsetning for å lykkes med videreforedling. Videre må bøndene i Steigen få ta del i den store etterutdanningsreformen.
FORMÅL	Oppdatere og utvikle ny kunnskap innen landbruk og videreforedling i Steigen.
INNHold	Utvikling av desentraliserte kurs i for eksempel markedstilpasning, økonomi, næringsmiddelproduksjon, nye produksjonsmetoder osv.
ANSVAR	BNU-prosjektet
KOSTNAD	?
FINANSIERING	Bl.a. EDL-midler
GJENNOMFØRING	Start 2001

Tiltak nr. 14		Utvikle maskinsamarbeid
BAKGRUNN	I mange år har det vært forsøkt dradd i gang maskinsamarbeid i Steigen, uten at en har lyktes i særlig grad. Tendensen i næringa de siste årene har vært at kostnadene har økt mer enn inntektene. Således er et bærekraftig landbruk i Steigen avhengig av tiltak som kan redusere kostnadene. Spesielt på maskinkostnadssiden er det muligheter til å oppnå store besparelser gjennom organisert samarbeid.	
FORMÅL	Gi tilbud om studietur for å studere vellykket maskinsamarbeid i andre bygder der driftsmåter og driftsforhold ikke er så ulike fra Steigen.	
INNHold	Organisere en faglig utferd til Lierne i Nord-Trøndelag med vekt på maskinsamarbeid. Kan også kombineres med tiltak for å stimulere til samdrift i melkeproduksjonen. Videre oppfølging av evt. interesse for etablering av maskinsamarbeid etter utferden.	
ANSVAR	Fase 1: Landbrukskontor og Forsøksring organiserer studietur Fase 2: Gjennomføring i samarbeid med Kgl. selskap for Norges Vel v/ Geir Moe	
KOSTNAD	30.000.-	
FINANSIERING	Tilskudd fra næringsfond kr. 15.000.- Egenandel deltagende brukere kr.15.000.-	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000	

Tiltak nr. 15		Stimulere til samdrift i melkeproduksjonen
BAKGRUNN	Fra 1.1.99 er tilskudd til samdrift i melkeproduksjonen lagt om. Dette kan gjøre det mer attraktivt å starte samdrift, men trolig må en holdningsendring til blant produsentene i Steigen for å komme i gang. Samdrift kan gi flere fordeler; reduserte kostnader, sikrere sjukdomsavløsning, ferie- og fritid, samt et arbeidsfellesskap.	
FORMÅL	Gi tilbud om studietur for å studere samdrift i andre bygder der samdrift er kommet godt i gang.	
INNHold	Fase 1: Organisere en faglig utferd til Lierne i Nord-Trøndelag med vekt på samdrift i melkeproduksjonen og maskinsamarbeid.	
ANSVAR	Fase 1: Landbrukskontor og Forsøksring organiserer studietur Fase 2: Gjennomføring i samarbeid med Kgl. selskap for Norges Vel v/ Geir Moe	
KOSTNAD	30.000.-	
FINANSIERING	Tilskudd fra næringsfond kr. 15.000.- Egenandel deltagende brukere kr.15.000.-	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000	

Tiltak nr. 16 Sikre videre drift av Nord-Salten Forsøksring	
BAKGRUNN	Nord-Salten Forsøksring er et viktig redskap for gårdbrukerne, bl.a. til å framskaffe lokale tilrådinger til gårdbrukerne gjennom forsøk og prøvetaking, samt utarbeide ulike planer, som gjødselplaner, miljøplaner (nytt iflg. Stortingsmelding nr. 19), sprøyteplaner etc. Forsøksringen arbeider også for å ta vare på fagmiljøet blant bøndene. Økonomisk sliter Forsøksringen tungt med stadig reduksjon av rammetilskudd over Jordbruksavtalen. Bemanningen er dobbelt så høy som en forsvarlig økonomisk drift skulle tilsi. Et prosjekt på grøntsektoren har gitt tilfredsstillende driftsforhold de siste tre år. Siden Steigen har forsøkt å satse på grøntsektoren, er det derfor viktig at de ressursene som ringen innehar på denne sektoren fortsatt kan være tilgjengelig for brukerne.
FORMÅL	Sikre Nord-Salten Forsøksring økonomisk forsvarlig drift, i den hensikt å beholde personressursene ringen innehar i dag.
INNHold	Steigen kommune bør vurdere om en del av Landbrukskontorets faglige oppgaver kan overføres Forsøksringen (grøfteplanlegging, dyrkingsplanlegging, ulike faglige utredninger, miljøplaner, etc.), samtidig som nødvendige ressurser følger med (økonomisk kompensasjon, samlokalisering, mm.). Nabokommunene Hamarøy og Tysfjord bør likeledes inviteres til å nyte godt av den faglige ekspertise Forsøksringen rår over.
ANSVAR	Plan & Ressursutvalg / Formannskap / Utbyggingsavdeling
KOSTNAD	Utover nåværende driftstilskudd (i alt kr. 106.500): kr. 200.000 pr. år for å sikre nåværende bemanning alt. kr. 100.000 pr. år for å sikre en hel stilling i Forsøksringen
FINANSIERING	Steigen kommune 75% Hamarøy og Tysfjord kommune 25%
GJENNOMFØRING	Fra 1.9.2000

Tiltak nr. 17 Bondefafore/diskusjonskvelder/ landbruksforum	
BAKGRUNN	Bondeyrket blir stadig mer ensom, og det er en tendens også i Steigen at det blir lengre mellom gårdene. Samtidig er fagmiljøet et viktig fortrinn som Steigenbøndene har, her er fortsatt mange kolleger, og flere som er i samme situasjon. Dette miljøet er det viktig å ta vare på, både som en sosial faktor, som en kilde til faglig videreutvikling, og ikke minst som motivasjon for utvikling av eget bruk.
FORMÅL	Styrke og ta vare på fagmiljøet i landbruket i Steigen. Ta opp ulike tema til diskusjon.
INNHold	Arrangere bondefafore med mer eller mindre organisert innhold, eventuelt diskusjonskvelder der også folk utenfor næringa inviteres til å delta i diskusjon om nærmere fastlagte temaer. Kan være utviklende for alle parter! Disse treffene kan også brukes til å spre informasjon, for eksempel om aktuelle tilskuddsordninger

ANSVAR	Bondelagene
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000
Tiltak nr. 18	Gi ut minst to nummer av "Landbrukskontakten" i året
BAKGRUNN	Jevnlig flyt av informasjon til gårdbrukerne er viktig for å opprettholde et høgt faglig miljø. "Landbrukskontakten" har siden 1985 sporadisk blitt produsert og sendt ut til alle søkere av produksjonstillegg i landbruket. Informasjonen når derfor bredere ut enn annen faglig informasjon som sendes ut til bl.a. forsøksringmedlemmer, medlemmer av produsenttjenesten og andelseiere i Nordodden A/L.
FORMÅL	Skape en fast informasjonskanal fra veiledningssida ut til alle gårdbrukerne. Dette vil være et bidrag til å opprettholde og utvikle det faglige miljø i kommunen.
INNHOLD	"Landbrukskontakten" utgis med minst to nummer i året, med bidrag fra Landbrukskontorene, Nord-Salten Forsøksring, Produsenttjenesten, Nordodden, Faglagene o.a.
ANSVAR	Det redaksjonelle ansvar alternerer mellom de impliserte veiledningsinstansene nevnt over.
KOSTNAD	ca. kr. 5.000.- (porto). Kostnader til arbeid innarbeides som del av de øvrige gjøremål.
FINANSIERING	Steigen kommune kr. 3.000.-, Hamarøy kommune kr. 1.500.- og Tysfjord kommune kr. 500.- Om ikke de øvrige kommuner i regionen ønsker denne kostnadsfordeling, sendes originalmanus over for mangfoldiggjøring og utsendelse.
GJENNOMFØRING	Fra år 2000, med utgivelse vår og høst.

Tiltak nr. 19	Prosjekt "Økt produksjon og sikker omsetning av potet"
BAKGRUNN	Produksjon og omsetning av potet har vært preget av stor usikkerhet. Store strukturendringer på grossistsiden. Forverret økonomi i produksjonsleddet
FORMÅL	1. Øke omsetningsmulighetene 2. Øke produksjonen Maksimere lønnsomheten
INNHOLD	Fase 1: Forprosjekt Fase 2: Utredning ved prosjektleder. Detaljplanlegging. Fase 3: Maskin-, transport- og høstesamarbeid. Arbeidskraft fra Steigen Produksjon & Service A/S
ANSVAR	Prosjektansvar: Steigen Produksjon & Service A/S Styringsgruppe: Potetprodusentene
KOSTNAD	kr. 500.000 over to år
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2000 - 2001

Tiltak nr. 20 Maskinsamarbeid på grøntsektoren	
BAKGRUNN	Som følge av lav lønnsomhet og små arealer, er det dårlig økonomi for å investere i produksjonsutstyr på grøntsektoren.
FORMÅL	Formålet med tiltaket er å styrke grøntproduksjonen gjennom å få ned maskinkostnadene.
INNHOLD	Kartlegge behovet for, utvide og formalisere et forpliktende samarbeid om maskiner innen grøntsektoren.
ANSVAR	Steigen Planteproduksjonslag
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	

Tiltak nr. 21 Arrangere fagdager/møter om økologisk landbruk	
BAKGRUNN	I Steigen er det 5 bruk som er under omlegging eller har lagt om til økologisk drift. Disse fordeler seg på sau, melk og storfekjøtt. Det er en gryende interesse blant flere brukere for økologisk drift. Betydelig flere enn disse fem har vært i kontakt med Økoringen Nordre Nordland og fått "gratis første råd" i forbindelse med omlegging. I Stortingsmelding nr. 19 (landbruksmeldinga) er det satt som mål at 10 % av landbruket skal drives økologisk om 10 år. Steigenlandbruket vil være tjent med at økologiske driftsformer prøves ut også her.
FORMÅL	Støtte opp om et gryende fagmiljø innen økologisk landbruk, og bidra til at interesserte brukere få tilgang på faglig veiledning.
INNHOLD	Arrangere markdager, fagmøter, fagdager i samarbeid med Økoringen Nordre Nordland, alt etter hva det er interesse for.
ANSVAR	Landbrukskontoret og forsøksringen
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: Fase 3:

Tiltak nr. 22 Demonstrasjonsfelt / Avlingsregistrering	
BAKGRUNN	Med vårt klima er det viktig med referanser for økologisk produksjon/dyrking. Å demonstrere vekster samt avlingsregistrering er viktig for å kunne øke interessen for økologisk produksjon.
FORMÅL	Øke den økologiske produksjon i Steigen innen de produksjoner det er interesse og forhold for dette.
INNHOLD	Legge ut demonstrasjonsfelt i aktuelle produksjoner.
ANSVAR	Økoringen Nordre Nordland Øko-produsenter
KOSTNAD	kr. 1.000.- Ekstraordinær feltgodtgjørelse.
FINANSIERING	

GJENNOMFØRING	Fra år 2000
---------------	-------------

Tiltak nr. 23	Stimulere til økt grøfting
BAKGRUNN	<p>Mye av jorda produksjonen foregår på er vassjuk og trenger til grøfting. Tidligere hadde en tilskudd til grøftinga fra Staten. Etter at tilskuddet ble borte, foregikk det nesten ikke grøfting. I 1997 ble tilskuddet igjen innført, men minimalt med grøfting blir utført. Profilerings gis det også tilskudd til dersom det er gått over 20 år siden grøfting.</p> <p>Når avlingene reduseres på vassjuk jord, øker arealbehovet for å skaffe nok fôr, og dermed også kostnadene ved at en får mer jord i drift enn strengt tatt nødvendig.</p> <p>For å få bøndene til igjen å ta opp grøftearbeidet er det behov for faglig veiledning om behov og nytte. Det er også behov for tilgjengelig faglig kompetanse for å utarbeide tekniske planer for grøfting og profilering.</p> <p>Kontinuerlig pågår faglig veiledning i form av muntlig og skriftlig informasjon, arrangement av fagdager, markdager mv.</p>
FORMÅL	Få opp antall da. grøfta areal pr. år i Steigen til et forsvarlig nivå, for på sikt å få bukt med vassjukt jordbruksareal.
INNHold	<ul style="list-style-type: none"> • Få ut informasjon om behovet for og nytten av drenering av jorda. • Prioritere egne ressurser ved landbrukskontor, eller leie inn ekspertise fra Forsøksring eller Jordforsk der det er behov for det for å kunne tilby planlegging. • Om mulig bør planleggingsfasen konsentreres til en bestemt tid på året, f. eks. april-juni.
ANSVAR	Landbrukskontor
KOSTNAD	Innleide ressurser vurderes
FINANSIERING	Steigen kommune
GJENNOMFØRING	Fra år 2000

Tiltak nr. 24	Utarbeide en lokal politikk for arealforvaltning
BAKGRUNN	<p>Både administrasjon og politikere har gjennom årene opplevd manglende styringsmulighet innen arealforvaltning. Det tenkes da på behandlinga av søknader om konsesjon og om fritak fra bo- og/eller driveplikt. Det er store forskjeller innad i kommunen både når det gjelder bosetting, landbruksaktivitet og etterspørsel etter bolighus og tilleggsjord. Det må derfor også være forskjell i praktiseringa av lovverket for arealforvaltning. Dersom det utarbeides en uttalt lokal politikk, kan det gi større kommunal styringsmulighet, tilpassa hver enkelt del av kommunen.</p> <p>Videre er det sannsynlig at grensen for konsesjonsfrihet blir økt i forhold til dagens grense på 5 da. Dette må også kommunen forholde seg til.</p> <p>En kommunal arealpolitikk er en naturlig del av landbruksplanen. Vi ser imidlertid ikke at det er mulig å gjennomføre dette arbeidet i vår, og landbruksplanen bør ikke utsettes ytterligere. Derfor må dette tas som et tillegg til landbruksplanen i ettertid.</p>
FORMÅL	Økt kommunal styringsmulighet i arealforvaltninga, som skal gi bedre utnyttelse av de samla ressursene på landbrukseiendommene.
INNHOLD	<p>Fase 1: Skaffe fram erfaringer fra andre kommuner</p> <p>Fase 2: Drøftinger av hva som er ønskelig i Steigen</p> <p>Fase 3: Formulere og vedta en kommunal arealpolitikk innenfor de nasjonale rammene.</p>
ANSVAR	<p>Fase 1: Landbrukskontoret</p> <p>Fase 2: Plan- og ressursutvalget</p> <p>Fase 3: Plan- og ressursutvalget og landbrukskontoret</p>
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	<p>Fase 1: Høst 2000</p> <p>Fase 2: høst 2000</p> <p>Fase 3: vinteren 2000/2001</p>

Tiltak nr. 25 Produksjon på ledige arealer i Nordfold, Lakså, Alvenes	
BAKGRUNN	I Nordfold, Lakså og Alvenes ligger det en del jord brakk og en del jord er dårlig utnyttet. Mye av dette er god jord, og forholdsvis godt arrondert. Samtidig er det i andre deler av kommunen stort behov for tilleggsjord. På tross av avstandene kan det være aktuelt med for eksempel høsting av grovfôr i rundballer eller produksjon av potet, forutsatt at det kan skaffes langsiktige avtaler med grunneierne. Arealet kan også være interessant i forbindelse med "tidlig nedsanking"
FORMÅL	Skaffe tilleggsjord til noen av de som trenger det. Få ledige arealer i drift, både med tanke på god ressursutnyttning og kulturlandskapspleie.
INNHOOLD	Fase 1: Kontakt med grunneierne Fase 2: Etablere kontakt med potensielle brukere Fase 3: Formidle jordleie
ANSVAR	Fase 1: Landbrukskontoret og grendelag Fase 2 og 3: Landbrukskontoret
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: høst 2000/vår 2001 Fase 2: Fase 3:

Tiltak nr. 26 Systematisk oppfølging av bo- og driveplikt	
---	--

BAKGRUNN	Landbrukskontoret får tilsendt "egenerklæring om konsesjonsfrihet" fra Sorenskriveren ved alle konsesjonsfrie overdragelser. På eiendommer over 5 da. er det i utgangspunktet ei forutsetning for konsesjonsfrihet at man oppfyller bo- og driveplikten. Det må utarbeides nye rutiner for oppfølging av at disse pliktene overholdes på alle eiendommer som ikke har fått fritak.
FORMÅL	Sørge for ei lik behandling av alle saker, og fange opp de som verken søker om fritak eller oppfyller pliktene. Samtidig vil ei slik oppfølging trolig resultere i en del skriftlige leieavtaler.
INNHOOLD	Fase 1: Sette seg inn i dataprogrammet Fase 2: legge inn overdragelser og fritaksavgjørelser i en viss periode Fase 3: ta ut forfallslistene og følge opp de som er aktuelle
ANSVAR	Landbrukskontoret
KOSTNAD	
FINANSIERING	

GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: Fase 3:
Tiltak nr. 27	Arbeide aktivt i rovdysaka
BAKGRUNN	Steigen har et betydelig potensiale for utvikling innenfor sauehold. Særlig er de gode utmarksbeitene en dårlig utnyttet ressurs. Både av hensyn til sysselsetting, men også av hensyn til kulturlandskapet, bør saueholdet i Steigen trappes opp. Hele første halvdel av 90-tallet var antall vinterføra sau stabilt rundt 2100 dyr. Så raste det nedover, til 1.175 pr. årsskiftet 97/98. Ved inngangen til år 2000 er det oppe i 1700 dyr. Økningen har først og fremst kommet på Engeløya. Det bør være et mål å bygge opp igjen saueholdet på fastlandet minst til det nivået det hadde først på 90-tallet. Da må vi for kommunen sett under ett opp i ca. 2.400 dyr. Den største hindringa er imidlertid risikoen for store rovdyrtap. For at dagens og evt. framtidens sauebønder skal se det likt å fortsette /utvide/starte opp med sauehold, må man ha sikkerhet for at rovdyrtapene i en viss periode vil bli mindre enn de har vært.
FORMÅL	Bidra til at det etableres ei rovdyrforvaltning som gjør at jerv og gaupe ikke får etablere seg i viktige beiteområder i Steigen.
INNHold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeide i forhold til arbeidsgruppe for regional forvaltningsplan for store rovdyr 2. Gi høringsuttalelse til forvaltningsplan for store rovdyr i Nordland 3. Agitasjon i forhold til sentrale politikere 4. Holde saka varm både ovenfor opinion (vha media), politikere og forvaltning
ANSVAR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøvernleder (sekretær for gruppa) 2. Plan- og ressurs/kommunestyret 3. Ordfører, andre partipolitikere 4. Sauavlslag og andre
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	

Tiltak nr. 28	Tilrettelegging av fellesbeiter
BAKGRUNN	Det er behov for en del tilrettelegging i beiteområdene, særlig i form av sperregjerder. Videre tilsier erfaringer at det er lettere å leve med rovdyrproblemet dersom saueholderne organiserer seg og samarbeider om tilrettelegging, tilsyn og sanking. En del tilrettelegging er allerede gjort både på fastlandet og på Engeløya, men det er behov for mer.
FORMÅL	Økt innsats for organisering av fellesbeiter Oppsetting av sperregjerder
INNHOLD	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeide videre med organisering av saueholderne i sankelag, ett på Engeløya og ett på fastlandet 2. Søke om tilskudd til investeringstiltak gjennom ordninga med tilskudd til organisert beitebruk (noe er allerede søkt om) 3. Gjennomføre investeringstiltakene
ANSVAR	Sauavslaget /sankelagene
KOSTNAD	<ul style="list-style-type: none"> • Det er i år sendt inn søknad om tilskudd på sperregjerde på strekninga Hammer-Storsæter. Kostnadsoverslag kr. 92.000. • Kostnader for området Skjelvareid-Øverdalen antas å bli om lag det samme.
FINANSIERING	Tilskudd gjennom omrdninga for organisert beitebruk, samt egeninnsats fra saueholderne
GJENNOMFØRING	Søknadsfrist for investeringer i forb. med til organisert beitebruk er 15. januar hvert år.

Tiltak nr. 29	Ta i bruk brakk jord til beite ved tidlige nedsanking
BAKGRUNN	Erfaringen viser at mye av rovdyrtapene kommet på slutten av beitesesongen. Et forebyggende tiltak er derfor tidligere nedsanking av dyrene, slik at de beiter på innmarka fra ca. midt i august. Dette medfører imidlertid økt arealbehov for sauebrukene. Dersom deres egen innmark skal tas ibruk, går det utover vinterføret. Samtidig er det viktig for slaktevektene at høstbeitet er godt.
FORMÅL	Øke tilgangen på innmarksbeite om høsten, som et forebyggende tiltak mot rovdyrskader.
INNHOLD	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegge om det finnes ledige arealer i områder der høstbeiting er aktuelt. 2. Få til avtaler med grunneierne 3. Kartlegge eventuelle behov for investeringer i høstbeitene
ANSVAR	Landbrukskontoret i samarbeid med sankelaget på fastlandet
KOSTNAD	Eventuelt dersom det er behov for investeringer i beitene
FINANSIERING	?
GJENNOMFØRING	

Tiltak nr. 30 Fagkurs i sauehold	
BAKGRUNN	Det har vært svært lite tilbud om faglig videreutvikling for sauebøndene i Steigen, i hver fatt de siste 10 årene. Både av faglige hensyn, men også av hensyn til styrkingen av produsentmiljøet, er det behov for et fagkurs om konkrete utvalgte tema innen saueholdet. Kurset bør holdes i Steigen, men kan være et tilbud til sauenæringa i hele Nord-Salten. Dette må selvfølgelig også være et tilbud til interesserte som ønsker å starte opp med sau.
FORMÅL	Tilby faglig oppdatering og videreutvikling for sauebøndene, samt styrke fagmiljøet i denne produksjonen.
INNHold	Arrangere et kurs, gjerne etter EDL-normen, der en tar opp nærmere avgrensa fagtema innen saueholdet.
ANSVAR	Landbrukskontoret i samarbeid med Steigen sauavslag.
KOSTNAD	Avhenger av hvordan kurset blir, foredragsholdere m.m.
FINANSIERING	EDL-midler, samt egenandel fra deltakerne
GJENNOMFØRING	Vinteren 2000/2001

Delmål 2 Ressursutnyttelsen i skogbruket skal styrkes og videreutvikles

Strategi 1 Øke avvirkningsaktiviteten

Prioritet

1	Tiltak 31	Utarbeide hogstplan for eldre granplantefelt
2	Tiltak 32	Bedre tilgangen på skogressursene
2	Tiltak 33	Barkesentral –lager for råvedstenger
2	Tiltak 34	Gårdsskogen – en ressurs

Strategi 2 Utarbeide hovedplan for skogsveier

Prioritet

1	Tiltak 35	Kartlegge status på eksisterende skogsveier
2	Tiltak 36	Utarbeide områdeplaner

Strategi 3 Bedre lokal foredling

Prioritet

1	Tiltak 37	Forprosjekt – etablering av pallefabrikk
2	Tiltak 38	Bedre utnyttelse av gårdssagene

Tiltak nr. 31		Utarbeide hogstplan for eldre plantefelt
BAKGRUNN	Flere av de eldste granfeltene er nå hogstmodne. Med utgangspunkt i skogbruksplanen har vi anslått at det står over 50.000 m ³ i felt som er over 60 år. En del av disse står og sturer pga, høy tetthet, feil proveniens og lignende, og bør avvirknes så raskt som mulig.	
FORMÅL	Økt avvirkning av barskog	
INNHold	Fase 1: Kartlegge aktuelle felt Fase 2: Analyse-prioritering av felt Fase 3: Utarbeide hogstplan	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten-Atle Fase 2: Skogbruksetaten-Atle/Gjermund Fase 3: Skogbruksetaten-Atle/Gjermund	
KOSTNAD	Kr 10.000,-	
FINANSIERING	Kr 10.000,- Eget budsjett	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2000	

Tiltak nr. 32		Bedre tilgangen på skogressursene
BAKGRUNN	Det har tidvis vært et problem å få tilgang på skogsvirke hos skogeierne. Av ulike årsaker vegrer mange seg mot å selge virke på rot. Mange skogeiere har heller ingen mulighet til å drive skogen selv. Resultatet blir at store ressurser står uutnyttet	
FORMÅL	Økt avvirkningsaktivitet –bedre ressursutnyttelse	
INNHold	Fase 1: Kontakt med skogeierne-påvirke til holdningsendring Fase 2: Oppfølging av bo-og drivepliktssaker, hogstforpliktelse vei Fase 3: Etablere ”skogbank”- formidle salg, hjelpe til med kontrakter	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten – Atle/Gjermund, Skogeierlaget Fase 2: Skogbruksetaten – Gjermund Fase 3: Skogbruksetaten – Atle/Gjermund	
KOSTNAD	Kr 10.000,-	
FINANSIERING	Kr 10.000,- Eget budsjett	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 – 2004 Fase 2: 2000 - 2004 Fase 3: 2001	

Tiltak nr. 33		Barkesentral- lager for råvedstenger
BAKGRUNN	Det er stort tynningsbehov i enkelte av plantefeltene. Markedet for råvedstenger har vært godt de siste årene, og behovet for en mer systematisk produksjon har meldt seg. I den sammenhengen er det nødvendig å få etablert en barkesentral og lagerplass for råvedstengene	
FORMÅL	Økt tynningsaktivitet	
INNHOLD	Fase 1: Karlegge aktuelle tynningbestand Fase 2: Kontakt/kontrakt med skogeier Fase 3: Etablere barke/leveransesentral-lager	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten – Atle Fase 2: Skogbruksetaten – Atle Fase 3: Skogbruksetaten – Atle/Gjermund	
KOSTNAD	Kr. 50.000,-	
FINANSIERING	Kr. 50.000,- Eksterne midler/næringsforndet	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2001	

Tiltak nr. 34		Gårdsskogen- en ressurs
BAKGRUNN	Mange bønder utnytter skogressursene på eiendommen for dårlig. Det kan være mange årsaker til dette. Skogbruksetaten ønsker å komme i dialog med gårdbrukerne for å sette skogressursene på dagsorden. Med utgangspunkt i skogbruksplanen og befaring på de enkelte eiendommene skal mulighetene for skogsdrift diskuteres og planlegges.	
FORMÅL	Bedre ressursutnyttelse på skogeiendommene	
INNHOLD	Fase 1. Informasjonsmøte med gårdbrukerne Fase 2. Gjennomgang av takst og befaring Fase 3. Utarbeide enkel hogstplan	
ANSVAR	Skogbruksetaten	
KOSTNAD	Kr 10.000,-	
FINANSIERING	Tilskudd fra næringsfondet	
GJENNOMFØRING	Fase 1. 2000 Fase 2. 2001 Fase 3. 2001	

Tiltak nr. 35		Kartlegge status på eksisterende skogsveier
BAKGRUNN	I perioden 1955 – 2000 er det bygd ca. 100 km skogsveier fordelt på over 65 anlegg. Kvaliteten varierer mye. For å få en bedre oversikt er det nødvendig å foreta en systematisk befarings- og vurderingsarbeid for å vurdere standard, flaskehals og vedlikeholdsbehov.	
FORMÅL	Arbeidet skal danne grunnlag og inngå i hovedplan for vei. Vurdere vedlikeholdsbehov.	
INNHOOLD	Fase 1: Registrering av veiene Fase 2: Markbefaring- kvalitetsvurdering Fase 3: Statusrapport – konklusjoner	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten-Gjermund Fase 2: Skogbruksetaten-Gjermund Fase 3: Skogbruksetaten-Gjermund	
KOSTNAD	Kr 10.000,-	
FINANSIERING	Kr 10.000,- Eget budsjett	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2000	

Tiltak nr. 36		Utarbeide områdeplaner
BAKGRUNN	For å få en best mulig hovedplan, må det foretas en hensiktsmessig inndeling av kommunen i planområder. Denne inndelingen skal ta utgangspunkt i ressursmessige og driftstekniske kriterier.	
FORMÅL	Skal danne grunnlaget for en hovedplan for skogsveier	
INNHOOLD	Fase 1: Avgrensning av områdene Fase 2: Ressurs- og driftstekniske vurderinger, eksisterende og framtidig veinett, andre interesser Fase 3: Utarbeide områdeplan – Hovedplan skogsveier	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten – Gjermund Fase 2: Skogbruksetaten - Gjermund Fase 3: Skogbruksetaten - Gjermund	
KOSTNAD	Kr 20.000,-	
FINANSIERING	Kr 20.000,- Eget budsjett	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2000	

Tiltak nr. 37		Forprosjekt- etablering av pallefabrikk på Storskjæret
BAKGRUNN	Follalaks Holding A/S har konkrete planer om å etablere lakseslakteri på Storskjæret i Steigen. Etableringen vil medføre et årlig forbruk av paller på 40- 50.000 pr.år. Trelastforbruket vil være på ca. 1400m ³ pr.år dvs. ca 2500 m ³ rundvirke. I denne forbindelsen vil det være svært interessant å se på muligheten for lokal produksjon av paller og lokal produksjon av trelasten.	
FORMÅL	Økt lokal foredling/verdiskaping – økt avvirkning	
INNHold	Fase 1: Avklare problemstillinger Fase 2: Utrede Fase 3: Analyse og konklusjon	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten – Gjermund Fase 2: Ekstern konsulent Fase 3: Ekstern konsulent	
KOSTNAD	Kr. 55.000,-	
FINANSIERING	Kr. 55.000,- Næringsfond - Steigen kommune	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2000	

Tiltak nr. 38		Bedre utnyttelse av gårdsagene
BAKGRUNN	Vi har 5 – 6 operative gårdsager i kommunen. Kapasiteten på disse varierer en del, men utgangspunktet er at de kan utnyttes bedre enn i dag. Det har vært gjennomført flere kurs i sagbruksdrift for å heve kompetansen på eierne. Kapasiteten på gårdsagene må vurderes i forbindelse med event. etablering av pallefabrikk på Storskjæret	
FORMÅL	Økt lokal verdiskaping	
INNHold	Fase 1: Teknisk vurdering av eksisterende sagbruk Fase 2: Vurdere ressurstilgang, marked –kontrakter Fase 3: Utarbeide enkel driftsplan	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten/sageieren Fase 2: Skogbruksetaten/sageieren Fase 3: Sagbrukseieren	
KOSTNAD	Kr. 20.000,-	
FINANSIERING	Kr. 20.000,- Næringsfondet i kommunen	

GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2001
---------------	--

Delmål 3 Tilleggsnæringer/nisjeproduksjon knyttet til utnyttelse av landbrukseiendommer skal utvikles og styrkes (bær, urter, juletrær, pyntegrønt, utmarksressurser , grønn omsorg, mv.)

Strategi 1 Økt bærproduksjon

Prioritet

- 2 **Tiltak 39** Oppfølging av nyetablerte jordbærprodusenter
 2 **Tiltak 40** Kurs i bærproduksjon
 1 **Tiltak 41** Markdager, sortsutprøving og behovsstyrt gjødsling.

Strategi 2 Etablering og oppfølging av ulike nisjeproduksjoner

Prioritet

- 2 **Tiltak 42** Oppfølging av nyetablerte produsenter i Steigen Urtelag
 2 **Tiltak 43** Samarbeidstiltak innen urter (markedsføring/salg, tørkeanlegg mm.)
 3 **Tiltak 44** Kurs i matsoppdyrking
 2 **Tiltak 45** Oppfølging av honningprodusentene
 2 **Tiltak 46** Videreforedling av landbruksvarer

Strategi 3 Etablere "Grønn omsorg" i kommunen

Prioritet

- 3 **Tiltak 47** Informasjonskampanje

Strategi 4 Øke omfanget av gårdsturisme

Prioritet

- 3 **Tiltak 48** Etableringshjelp, motivasjon, informasjon

Strategi 5 Bedre koordinering av jakt/fiskekortsalg

Prioritet

- 2 **Tiltak 49** Oppdatering/tilrettelegging av kart/ informasjon og salg

Strategi 6 Øke lokal produksjon av juletre og pyntegrønt

Prioritet

- 2 **Tiltak 50** Bygge opp kompetanse

Tiltak nr. 39		Oppfølging av nyetablerte jordbærprodusenter
BAKGRUNN	Det er kommet til flere nyetablerte jordbærprodusenter de siste årene. Disse trenger oppfølging i sin produksjon, i være seg kurs så vel som faglig oppfølging i praksis.	
FORMÅL	Legge til rette for videre utvikling av bærproduksjonen også etter prosjektperioden for "Prosjekt Grønt & Bær 2001".	
INNHOLD	Fase 1: Etablere en jordbærprodusentgruppe Fase 2: Utrede behov for faglig oppfølging i framtida Fase 3: Følge opp med faglig veiledning på bakgrunn av behovsplan.	
ANSVAR	Fase 1: "Prosjekt Grønt & Bær 2001" Fase 2: Prosjektleder sammen med produsenter Fase 3: Forsøksring	
KOSTNAD	kr. 30.000.- (kr. 10.000.- årlig over 3 år)	
FINANSIERING	kr. 30.000.- kommunalt næringsfond	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 Fase 3: 2001-2004	

Tiltak nr. 40		Kurs i bærproduksjon
BAKGRUNN	For å bygge opp en solid bærproduksjon, kreves det faglig dyktighet blant produsentene. Nye produsenter uten den nødvendige fagkunnskap er nødvendig å rekruttere til produksjonen for å oppnå en viss størrelse, og da er det viktig med opplæringstiltak.	
FORMÅL	Øke kunnskapen til etablerte og kommende bærprodusenter.	
INNHOLD	Fase 1: Opprette lokaltilpasset kursopplegg Fase 2: Søke EDL-midler Fase 3: Gjennomføre kurs	
ANSVAR	Fase 1: "Prosjekt Grønt & Bær 2001" Fase 2: Forsøksring/Landbrukskontor	
KOSTNAD	kr. 20.000.-	
FINANSIERING	kr. 10.000.- EDL-midler kr. 10.000.- egenandel deltakere	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2001 Fase 2: 2002 Fase 3: 2002	

Tiltak nr. 41	Markdager, sortsutprøving og behovsstyrt gjødsling
BAKGRUNN	Det vil alltid være behov for utprøving av nye sorter for å finne ut hvilke sorter som egner seg best for vårt distrikt. Videre er en optimal gjødsling viktig for avling og kvalitet. En ny metode; behovsstyrt gjødsling, bør også utprøves lokalt. Formidling av ny kunnskap ut i produksjonen foregår ved markdager i forsøksfelt og praksisfelt, samt ved skriftlige meddelelser.
FORMÅL	Testing av aktuelle sorter på egnet prøvefelt for å finne fram til de mest optimale sorter en bør bruke lokalt, samt optimalisere gjødsling innen jordbær.
INNHold	Fase 1: Demonstrasjonsfelt innen sorter/gjødsling anlegges. Fase 2: Stell og oppfølging av feltet i 5 - 8 år. Fase 3: Formidling av ny kunnskap gjennom meldinger, markdager etc.
ANSVAR	Fase 1: "Prosjekt Grønt & Bær 2001" Fase 2- 3: Forsøksring
KOSTNAD	kr. 30.000.-
FINANSIERING	kr. 30.000.- over kommunalt næringsfond
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2 -3: 2000-2008

Tiltak nr. 42	Oppfølging av nyetablerte produsenter i Steigen Urteleg
BAKGRUNN	Urteproduksjon er en forholdsvis ny produksjon i Steigen. Lokalt har en fått etablert et urteleg, som foreløpig holder på med kunnskapsbygging og produksjon i mindre målestokk. Mange steder i Steigen ligger de klimatiske forhold godt til rette for en slik produksjon.
FORMÅL	Legge til rette for urteproduksjon; kunnskapsbygging med kurs, fagmøter, markvandring etc. Forsøksvirksomhet for å kartlegge hvilke arter og sorter av disse som egner seg lokalt å satse på.
INNHold	Fase 1: Utarbeide aktuelle kursopplegg og forsøksopplegg Fase 2: Gjennomføre kurs og forsøk samt følge opp med veiledning
ANSVAR	Fase 1: "Prosjekt Grønt & Bær 2001" i samarbeid med Steigen Urteleg Fase 2: Forsøksring/Landbrukskontor
KOSTNAD	kr. 30.000.- (kr. 10.000.- årlig i 3 år)
FINANSIERING	kr. 30.000.- kommunalt næringsfond
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000-2003

Tiltak nr. 43	Samarbeidstiltak innen urter (Markedsføring/salg, tørkeanlegg mm.)
BAKGRUNN	Om en klarer å få til en urteproduksjon av betydning, blir det behov for fellesskapsløsninger mht. mottak, tørking, salg etc.
FORMÅL	Gjøre det lettere for urteprodusenter å få omsatt produksjonen.
INNHOLD	Fase 1: Utrede mulighetene for felles mottak, tørkeanlegg, salg mv. Fase 2: Søke om BU midler for gjennomføring når planer foreligger
ANSVAR	Fase 1: Steigen Urtelag, Landbrukskontor og Forsøksring Fase 2: Aktuelle produsenter
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	

Tiltak nr. 44	Kurs i matsoppdyrking
BAKGRUNN	En typisk nisjenæring kan være Champinjongdyrking. De som har egnede lokaliteter for produksjon og interesse for å forsøke noe nytt, har her et mulig marked. Produktet er en typisk ferskvare som fort taper kvalitet ved lang frakt og tid fra høsting til konsum. Et lokalt marked er udekket og produksjonen kan egne seg for felles markedsføring og salg sammen med urteproduksjon.
FORMÅL	Gi interesserte brukere kunnskap om Champinjongproduksjon.
INNHOLD	Fase 1: Utarbeide kursopplegg (evnt. benytte tilbud som alt finnes) Fase 2: Søke om EDL-midler til gjennomføring Fase 3: Gjennomføre kurs etter behov
ANSVAR	Fase 1-3: Forsøksring
KOSTNAD	kr. 30.000.-
FINANSIERING	EDL-midler kr. 15.000.- Egenandel deltagere kr. 15.000.- (à kr. 1.000.-)
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000/2001 Fase 3: 2000/2001

Tiltak nr. 45 Oppfølging av honningprodusentene	
BAKGRUNN	I 1997 var det kurs i honningproduksjon i Steigen. 8-9 produsenter starta da opp med noen bikuber hver. Også ellers i Salten er det et nytt og engasjert birøkt-miljø. Salten birøkterlag er etablert. Det vil være behov for samarbeid både om en del utstyr, om markedsføring/salg og om faglig utvikling. Dessuten er det kommet henvendelser om interesse for nytt nybegynnerkurs. Det begynner nå å bli såpass kunnskap og erfaring blant produsentene i Salten at det bør være mulig å kjøre kurs med mer lokale krefter.
FORMÅL	<ul style="list-style-type: none"> - opprettholde det nyetablerte birøktmiljøet - legge til rette for at nye interesserte kan komme inn i produksjonen - gjøre lokalprodusert honning tilgjengelig for forbrukerne
INNHOLD	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deltakelse i "prosjekt Arktisk birøkt" i Salten birøkterlag 2. Nytt nybegynnerkurs 3. Utvikle samarbeidsløsninger
ANSVAR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunen 2. Birøkterlaget 3. Birøkterlaget, evt. i samarbeid med landbrukskontoret
KOSTNAD	<ol style="list-style-type: none"> 1. 5000 kr.
FINANSIERING	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunen 2. Laget/kursdeltakerne
GJENNOMFØRING	

Tiltak nr. 46 Prosjekt videreføring	
BAKGRUNN	Kostnader knyttet til transport og små enheter vil gjøre oss som "bulk"-produsenter sårbare for konkurranse i et marked med stort volum. Vårt naturlige fortrinn tilsier at vi på sikt må satse på spesialiteter – nisjeprodukter som har en slik pris at transportkostnadene blir små pr. omsatt krone. En ser for seg et eller flere spesialprodukter med egne merkenavn som kan selges på et marked som forlanger kvalitet.
FORMÅL	"Hente ut" mer av produktet enn bare å levere råvarene. Bedre markedsadgang for råvarene.
INNHOLD	Etablere et eget prosjekt som kan arbeide med produktivkling, kompetanseheving og etablering av nisjeproduksjon.
ANSVAR	Samarbeid mellom Steigen kommune og BNU-prosjektet, evt. også TINE avd. Steigen
KOSTNAD	?
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Start 2001

Tiltak nr. 47	Informasjonskampanje ”Grønn omsorg”.
BAKGRUNN	<p>Det er et stort og økende behov for omsorg av ulike typer i samfunnet. Alternativet med institusjonsplasser er ofte svært dyrt og kan være feil omsorgstype for mange personer.</p> <p>Mange mennesker i samfunnet trenger en strukturert hverdag, en veileder og faste oppgaver. Mange barn og unge trenger omsorg av strukturerte voksne personer med overskudd.</p> <p>Et gårdsbruk kan være ei fin ramme om det å drive slike omsorgsoppgaver. Her kan for mange livet gi mening: en har arbeidsoppgaver av variert karakter og ofte er kontakt og arbeid med dyr en god terapi.</p>
FORMÅL	Øke inntektene på mange bruk og dermed bidra til at familiebruket kan bestå.
INNHOLD	<p>Fase 1: Informere om mulighetene og behov innen grønn omsorg</p> <p>Fase 2: Kartlegge interesse blant gårdbrukere og knytte kontakt med helse- og sosialavdelingen i Steigen og evt. andre kommuner.</p> <p>Fase 3: Hjelp til med planlegging og lånesøknader for tilrettelegging for grønn omsorg.</p>
ANSVAR	<p>Fase 1: Landbrukskontoret ved hjelp av fylkesmannen</p> <p>Fase 2: Landbrukskontoret</p> <p>Fase 3: Landbrukskontoret, næringskontoret</p>
KOSTNAD	Forprosjekt: 50.000 kr
FINANSIERING	BU-midler: 25.000 kr, Steigen kommune 25.000 kr
GJENNOMFØRING	<p>Fase 1: 2000</p> <p>Fase 2: 2000 –2001</p> <p>Fase 3: 2001 –2002 –2003</p>

Tiltak nr.48	Etableringshjelp, motivasjon, informasjon Bevirke til at gårdbrukere som har lyst til å bygge høystandard hytter realiserer dette. Bevirke til å legge de generelle forholda til rette med markedsføring, tilrettelegging i kommunen og lignende. Stimulere til at enkelte gårdbrukerfamilier satser på servicefunksjoner som ridning, guiding, "heimeservering" og lignende
BAKGRUNN	Steigen har svært mange naturkvaliteter som etterspørres av aktive turister. En tenker på en vakker og variert natur, gode muligheter for fiske i vann og på sjøen, gode jaktmuligheter, gode muligheter for turgåing (stier, skogsveger , turhåndbok) og et flott kulturlandskap. Det vil være naturlig at folk opplever denne naturen med utgangspunkt i bygdesamfunn og gårdsbruk. Et gårdsbruk, gjerne med dyr, vil for mange være ei attraktiv ramme rundt denne type ferie. På litt sikt vil oppbygging av gårdsturisme kunne bli ei betydelig tilleggsinntekt på en del gårdsbruk.
FORMÅL	Styrke inntektsgrunnlaget på gårdsbruk og bidra til at familiebruket kan bestå.
INNHold	Fase 1: Holde informasjonsmøter. Ta direkte kontakt Fase 2: Hjelp til med utredninger og forprosjekt Fase 3: Bidra med planlegging og finansiering.
ANSVAR	Fase 1: Landbrukskontoret Fase 2: Landbrukskontoret/næringskontoret Fase 3: Landbrukskontoret/næringskontoret
KOSTNAD	Kr 30.000.
FINANSIERING	Landbrktr drift: 10.000, Næringsetaten 20.000
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 – 2001 Fase 3: 2001 – 2002

Tiltak nr. 49		Oppdatering / tilrettelegging av kart og informasjon
BAKGRUNN	Kommunen har vært en aktiv medspiller for å få etablert grunneier/utmarks lag , og de fleste områdene er nå organisert. Potensialet i salg av jakt/fiskekort utnyttes for dårlig. Vi får stadig tilbakemeldinger på at informasjon og opplegg knyttet til kortsalget ikke er godt nok .	
FORMÅL	Øke inntektene på salg av jakt og fiskekort.	
INNHOLD	Fase 1: Kontakt og koordinering mellom grunneierlagene Fase 2: Oppdatere kart og informasjon Fase 3: Bedre tilgjengeligheten på informasjonen	
ANSVAR	Fase 1: Grunneierlagene i samarbeid med kommunen Fase 2: Grunneierlagene ” Fase 3: Grunneierlagene ”	
KOSTNAD	Kr. 20.000,-	
FINANSIERING	Eksterne midler. Tilskudd til viltformål	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 – 2001 Fase 3: 2000 – 2001	
Tiltak nr. 50		Bygge opp kompetanse
BAKGRUNN	Det er et godt potensiale for produksjon av juletre og pyntegrønt i Steigen. Erfaringene viser at det ligger betydelige inntektsmuligheter i denne produksjonen. For å sette dette på dagsorden arrangerte skogbruksetaten et kurs i juletreproduksjon høsten 1999. Dette ønsker en nå å følge opp. For å lykkes kreves det god kompetanse.	
FORMÅL	Heve kompetansen hos dem som er interessert i å etablere profesjonell produksjon av juletre	
INNHOLD	Fase 1: Fagmøte Fase 2: Etableringshjelp	
ANSVAR	Fase 1: Skogbruksetaten Fase 2: Skogbruksetaten	
KOSTNAD	Kr. 10.000,-	
FINANSIERING	Kommunale midler	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000 – 2001 Fase 3: 2000 – 2001	

Delmål 4 Bygdekultur og bomiljø i Steigen skal aktiviseres og Synliggjøres

Strategi 1 Økt trivsel for befolkningen som ikke er tilknyttet landbruket

Prioritet

- 2 **Tiltak 51** Parsellhager opprettes, for eksempel i Nordfold
 3 **Tiltak 52** Etablere bygdeservicebedrift (brøyting o.a. lett anleggsvirksomhet)

Strategi 2 Opprettelse av gårdsutsalg og torgtjeneste

Prioritet

- 1 **Tiltak 53** Etablere torgsalg i Leinesfjord
 2 **Tiltak 54** Gårdsutsalg ved Steigen Felleslager

Strategi 3 Steigens feriehusbefolkning – en ressurs

Prioritet

- 3 **Tiltak 55** Utnytte hyttefolkets kjennskap til Steigen i andre sammenhenger
 3 **Tiltak 56** Dra hyttefolket med i bygdemiljøet

Tiltak nr. 51	Parsellhager opprettes, for eksempel i Nordfold
BAKGRUNN	En av fordelene med å bo i Steigen, er at vi har tilgang på rikelig areal å boltre oss på. Svært mange utnytter muligheten til å dyrke egne grønnsaker, bær og poteter. Noen har ikke denne muligheten på egen eiendom, og noen synes det er tungvint å få opparbeidd åker på egen eiendom. Det bør vurderes å tilby utleie av flere små parseller som folk kan dyrke opp til en kjøkkenhage (parsellhage). Her kan det lettere organiseres for eksempel jordarbeiding og eventuelt andre samarbeidstiltak. En del jord som ligger ubrukt eller er dårlig utnyttet i Nordfolda egner seg godt til dette formålet. Parsellhager kan også ha en positiv sosial virkning i bygdemiljøet. Det vil først bli prøvd å få dette til i Nordfold. Dersom interessen tilsier det, kan det vurderes å prøve i andre grender etter hvert.
FORMÅL	Gi flere muligheter til å dyrke sine egne grønnsaker og poteter på en litt annen måte, samt å utnytte en av Steigens fordeler som bo-plass, nemlig tilgangen på areal.
INNHold	1. Skaffe avtale med grunneier (e) om leie av et egna areal. 2. Finne ut om det er interesse blant folk (fastboende og hyttefolk) for å dyrke parsellhager 3. Praktisk arbeid med utlegging av parseller
ANSVAR	1. Landbrukskontoret 2. Landbrukskontoret, gjerne i samarbeid med grendelaget 3. Grendelaget, evt. ved en gårdbruker som engasjeres
KOSTNAD	
FINANSIERING	Dyrkerne må selv bære kostnadene til jordleie og opparbeiding av jorda.
GJENNOMFØRING	1. og 2. : Vinteren 2000/2001 3. Våren 2001

Tiltak nr. 52 Etablere bygdeservicebedrift	
BAKGRUNN	Mange mindre oppgaver for kommunens øvrige befolkning burde kunne vært utført gjennom en organisert bygdeservicebedrift, hvor gårdbrukere stiller kompetanse og maskiner til rådighet for å kunne utføre slike oppdrag etter bestilling. Eksempler på slike arbeid er for eksempel snøbrøyting, lett anleggsvirksomhet, trefelling, skogrydding, mmm.
FORMÅL	Ved å organisere flere gårdbrukere i såkalte "Bygdeservicebedrifter" vil inntektsgrunnlaget kunne forbedres, ved at ledig maskin- og arbeidskapasitet kan bli brukt i etterspurt arbeid fra den øvrige befolkning.
INNHold	Fase 1: Utrede planer for en bygdeservicebedrift Fase 2: Organisere slike bedrifter etter interesse fra gårdbrukere Fase 3: Iverksette planene
ANSVAR	Fase 1-3: Bondelaga i Steigen
KOSTNAD	kr. 5.000.- (markedsføring av tilbudet)
FINANSIERING	kr. 5.000.- egeninnsats
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000-2001 Fase 3: 2000-2001

Tiltak nr. 53 Etablere torgutsalg i Leinesfjord	
BAKGRUNN	Mange produsenter av ulike typer produkter har lenge savnet et utsalg i Leinesfjord. Dette dreier seg om ulike husflidsprodukter, egenprodusert mat (potet, egg, urter, honning), sommerblomster og anna blomster, souvenir og gaveartikler. Det er stort sett bare fantasien som setter grenser for hva som kan selges på et slikt torg. Gjennom å gå sammen flere produsenter kan man kanskje sikre full åpningstid uten at det må leies inn for mye hjelp. Et helårs torgutsalg vil også være et godt supplement for kundene i forhold til det handelsstanden i kommunen allerede har å tilby.
FORMÅL	Åpne en salgskanal for et bred spekter av "heimeproduksjon", og dermed ei tilleggsnæring både for bønder og andre som ønsker det.
INNHold	- Arbeide fram ei hensiktsmessig organisering av produsentene, både for etablering av torget og for drift av det. - Utrede ei teknisk løsning (bygninger, plassering) for hvordan torget skal etableres - Finansiering av etableringa
ANSVAR	Bærekraftig lokalsamfunn i samarbeid med næringskonsulent, BNU-prosjektet produsentene
KOSTNAD	Etablering: Ca. 500.000
FINANSIERING	BU-midler, lån og egeninnsats fra produsentene
GJENNOMFØRING	Det er et mål at torget kan etableres høsten 2000.

Tiltak nr. 54	Gårdsutsalg ved Steigen Felleslager
BAKGRUNN	Produsentene og Steigen Felleslager ønsker å omsette en del av produksjonen på det lokale marked.
FORMÅL	Gi forbrukerne lokalt mulighet til å få kjøpt lokalproduserte varer over et lengere tidsrom, samt å gi mindre produsenter med evt. spesialproduksjoner muligheten til å få produktene omsatt lokalt.
INNHOLD	Fase 1: Utrede planer for utsalg ved Steigen Felleslager. Fase 2: Søke ekstern finansiering etter behov. Fase 3: Iverksette planene snarest mulig.
ANSVAR	Fase 1-3: Steigen Felleslager og Steigen Planteproduksjonslag
KOSTNAD	kr.
FINANSIERING	kr.
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: 2000-2001 Fase 3: 2000

Tiltak nr. 55	Utnytte hyttefolkets kjennskap til Steigen i andre sammenhenger
BAKGRUNN	Svært mange personer bosatt utenfor Steigen har hytte/feriehus i kommunen, noen av dem er utflyttere, andre har ikke røtter i Steigen. Disse personene, som har sitt virke utenfor kommunen, har kjennskap til Steigen, og oftest ei positiv holdning til kommunen. Dette kan utnyttes bevisst på flere områder, enten for å rekruttere fagfolk, for å få utført konsulentoppdrag, for å skape goodwill for diverse prosjekt som kommunen søker midler til osv.
FORMÅL	
INNHOLD	Fase 1: Skaffe en oversikt over hyttefolket Fase 2: Gjøre idèen og personoversikten kjent blant pot. Brukere Fase 3:
ANSVAR	Fase 1: Utbyggingsavdelinga Fase 2: Bærekraftig lokalsamfunn
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: Fase 3:

Tiltak nr. 56	Dra hyttefolket med i bygdemiljøet
BAKGRUNN	Folketallet i bygdene i Steigen går ned. At bolighus går over til å bli feriehus anses som et problem. Samtidig er det svært lite vi kan gjøre med dette problemet. Selvsagt er det beste at det bor folk i husan hele året, men det går også an å se positivt på at det er lys i vinduene i alle fall noen dager, helger og uker i løpet av året. Det vil være en berikelse for bygdemiljøet å inkludere flest mulig med tilholdssted i bygda, selv om de ikke oppholder seg der fast.
FORMÅL	- Utvide miljøet og "folketallet" i bygda ved å inkludere hyttefolket i bygdas aktive liv - Øke hyttefolkets tilknytning til bygda og kommunen. Dette kan få mange positive virkninger, for eksempel økt bruk av hytta/feriehuset, ungene får økt tilknytning til Steigen, noe som i sin tur kan påvirke deres valg av bosted seinere. I det store og hele er det et pluss for Steigen jo flere personer som føler positiv tilhørighet til kommunen.
INNHOLD	Fase 1: Fase 2: Fase 3:
ANSVAR	Fase 1: Grendelagene Fase 2:
KOSTNAD	
FINANSIERING	
GJENNOMFØRING	Fase 1: 2000 Fase 2: Fase 3:

